

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

KRISTINA TEKAVC

KOPER, 2011

2011

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

KRISTINA TEKAVC

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

**REGIONALNI VIDIK
BREZPOSELNOSTI V SLOVENIJI**

Kristina Tekavc

Koper, 2011

Mentor: doc. dr. Tanja Kosi

POVZETEK

V nalogi so analizirane razlike v brezposelnosti med statističnimi regijami v Sloveniji. Analizirani so tudi dejavniki regionalne brezposelnosti. Gospodarska kriza po letu 2008 je povzročila tako splošno povečanje brezposelnosti kot tudi medregionalne razlike v stopnjah brezposelnosti. V vseh regijah, razen v Pomurski in Koroški, je med brezposelnimi nekoliko več moških. Po zadnje dostopnih podatkih je delež dolgotrajno brezposelnih najvišji v jugovzhodni Sloveniji. Podatki na ravni regij kažejo, da je registrirana stopnja brezposelnosti negativno povezana z naslednjimi dejavniki: gostota prebivalstva, delež visoko izobraženih in povprečna plača. Regije v severni in zahodni Sloveniji imajo praviloma manjšo brezposelnost od regij vzhodno in južno.

Ključne besede: brezposelnost, statistične regije, gospodarska kriza, dejavniki brezposelnosti, Slovenija.

SUMMARY

The Diploma thesis analyses the differences in unemployment rates of the statistical regions in Slovenia. Moreover, the analysis also includes the factors affecting regional unemployment. After 2008, the economic crisis caused a general increase in unemployment, and it also increased the differences in unemployment rates between the regions. All regions, except Pomurska and Koroška, recorded more unemployed men than women. According to the latest data available, Southeast Slovenia has the largest share of long-term unemployed. The data at the regional level shows that the registered rate of unemployment is negatively linked to the following factors: population density, share of people with higher education, and average pay. As a rule, the unemployment rates are lower in the regions of northern and western Slovenia compared to the eastern and southern regions.

Keywords: unemployment, statistical regions, economic crisis, unemployment factors, Slovenia.

UDK: 331.56(497.4)(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredeleitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen, cilji in hipoteze	1
1.3	Predvidene metode za doseganje ciljev	2
1.4	Predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge	2
2	Trg dela in brezposelnost	3
2.1	Osnovni pojmi	3
2.2	Vrste brezposelnosti	6
2.2.1	Friksijska brezposelnost	6
2.2.2	Ciklična brezposelnost	6
2.2.3	Strukturna brezposelnost	6
2.2.4	Prikrita brezposelnost	7
2.3	Izračun stopenj brezposelnosti	7
3	Regionalna brezposelnost	9
3.1	Brezposelnost po statističnih regijah	9
3.2	Brezposelnost glede na stopnjo izobrazbe prebivalstva po regijah	12
3.3	Brezposelnost glede na starost, po regijah	14
3.4	Brezposelnost glede na spol po regijah	15
3.5	Dolgotrajna brezposelnost po statističnih regijah	16
4	Dejavniki regionalne brezposelnosti	18
4.1	Geografske značilnosti regij	18
4.2	Demografske značilnosti po statističnih regijah	21
4.2.1	Število prebivalcev	21
4.2.2	Gostota poselitve	23
4.2.3	Staranje prebivalstva	24
4.3	Izobrazba prebivalstva	26
4.4	Struktura panog dejavnosti	28
4.5	Plače	29
4.6	Bližina državne meje	31
5	Sklep	33
	Literatura	35
	Viri	35

SLIKE

Slika 1: Statistične regije.....	9
Slika 2: Gibanje števila registriranih brezposelnih oseb od leta 2006 do leta 2011, po mesecih.....	11
Slika 3: Koeficient variacije v odstotkih, od leta 2005 do leta 2010	12
Slika 4: Brezposelni po spolu in regijah, april 2011	16
Slika 5: Povezava med gostoto prebivalcev in regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2008.....	24
Slika 6: Povezava med indeksom staranja prebivalstva in regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2007.....	26
Slika 7: Povezava med deležem prebivalstva s terciarno izobrazbo in z regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2009.....	28
Slika 8: Povezava med povprečno bruto plačo in regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2009.....	31

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Stopnja registrirane brezposelnosti po regijah in letih, v odstotkih.....	10
Preglednica 2: Struktura registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe, april 2011	14
Preglednica 3: Struktura registrirano brezposelnih oseb po starosti (v %), april 2011	15
Preglednica 4: Odstotek dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi v regijah	17
Preglednica 5: Struktura registrirano brezposelnih oseb po trajanju brezposelnosti, april 2011 (v %).....	17
Preglednica 6: Demografske značilnosti statističnih regij, na dan 31. 12. 2008.....	22
Preglednica 7: Stopnja rasti prebivalstva po regijah, v treh obdobjih (v %).....	22
Preglednica 8: Gostota prebivalcev po statističnih regijah, na dan 31. 12. 2008.....	23
Preglednica 9: Gostota poselitve po kohezijskih regijah, na dan 31. 12. 2008.....	24
Preglednica 10: Indeks staranja prebivalstva po regijah, v izbranih letih.....	25
Preglednica 11: Struktura prebivalstva, starega 15 in več let, po stopnjah dosežene izobrazbe, v letu 2009 (v %)	27
Preglednica 12: Povprečna mesečna bruto in neto plača na zaposleno osebo pri pravnih osebah, 2009.....	30
Preglednica 13: Dolžina državne meje, v kilometrih	32

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Za enakomerno gospodarsko rast v Sloveniji je ključnega pomena razvitost posameznih regij. Razvoj slednjih je povezan z izkoriščanjem virov in razvojnih potencialov, ki so v posamezni regiji na voljo oziroma lahko predstavljajo prednost pred ostalimi regijami. Posamezne regije svojih potencialov in virov pogosto ne izkoriščajo dovolj kakovostno. Tudi zaradi tega se soočajo z različnimi težavami, med katerimi je tudi brezposelnost.

Za Slovenijo sta značilni tako brezposelnost zaradi premajhnega povpraševanja po delu (oziroma presežne ponudbe dela na trgu) kot tudi strukturna brezposelnost. Strukturni vidiki brezposelnosti se nanašajo na izobrazbena, poklicna in regionalna neskladja med ponudbo ter povpraševanjem po delu. Na eni strani nam primanjkuje ljudi, ki bi opravljali manj zahtevna dela, po drugi strani pa nimamo ustrezno usposobljenih kadrov s področja naravoslovja, matematike, strojništva, računalništva in tujih jezikov (Brod 2004, 15).

V zaključni projektni nalogi je obravnavan regionalni vidik brezposelnosti, ki odraža premajhno povpraševanje po delu, pa tudi strukturna neskladja v ponudbi dela in povpraševanju po njem. V nalogi je preučevano, kako različni dejavniki vplivajo na regionalno brezposelnost. Dejavnika, ki skladno z raziskavami na ravni posameznika povečujeta tveganje za brezposelnost, sta (višja) starost in (nižja) izobrazba (Kavkler, Boršič in Kajzer 2008). Tveganost brezposelnosti v določeni regiji je povezana tudi s panožno strukturo v regiji in z gospodarskimi gibanji v državi ter v regiji.

1.2 Namen, cilji in hipoteze

Namen zaključne projektne naloge je predstaviti in analizirati razlike v brezposelnosti med statističnimi regijami v Sloveniji. Poleg tega je namen naloge proučiti tudi nekatere potencialne dejavnike regionalne brezposelnosti, kot so: demografske in geografske značilnosti posameznih regij, izobrazbena struktura prebivalstva, raven plač, panožna struktura dejavnosti po regijah ter bližina državnih mej.

Pred empirično analizo podatkov na ravni statističnih regij so v teoretičnem delu opredeljeni glavni termini, povezani s trgom dela, opisane so vrste brezposelnosti in predstavljene metode za merjenje brezposelnosti. V empiričnem delu naloge so primerjane stopnje registrirane brezposelnosti v dvanajstih slovenskih statističnih regijah. Sledi prikaz ostalih kazalcev razvitosti posamezne regije, vključno s povprečnimi plačami, strukturo panog dejavnosti in stopnjo izobrazbe prebivalstva. Med dejavniki brezposelnosti je predstavljena še starostna struktura prebivalstva, pa ostali dejavniki, kot so bližina meje in demografske ter geografske

značilnosti. Cilj analize podatkov za omenjene dejavnike je izvedba sklepov o povezanosti med stopnjami brezposelnosti v posameznih regijah in analiziranimi dejavniki.

Pričakuje se, da so višja gostota poseljenosti regij, višja povprečna starost prebivalcev v regiji (zaradi sprememb družbeno–ekonomskih razmer v času zaposlovanja), višji delež populacije z visokošolsko izobrazbo in višje plače (zaradi večje gospodarske razvitosti regije) negativno povezane z brezposelnostjo. Te povezave predstavljajo hipoteze zaključne projektne naloge.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev

Deskriptivni oziroma opisni pristop, ki je temeljil na proučevanju literature ter ostalih virov, je uporabljen za obrazložitev pojmov, ki so pomembni za razumevanje vsebine zaključne projektne naloge. Metoda deskripcije je uporabljena tudi pri predstavitvi podatkov za gospodarske kazalnike na ravni regij in pri analizi dejavnikov regionalne brezposelnosti. Za primerjavo rezultatov raziskav, ki se nanašajo na dejavnike brezposelnosti, je uporabljena metoda komparacije. V empiričnem delu, kjer so analizirani statistični podatki o gospodarskem stanju v posameznih regijah (vključno s stopnjo brezposelnosti), so izračunani in pojasnjeni osnovni statistični kazalniki, kot sta navadno ali aritmetično povprečje ter standardni odklon. Medregionalne razlike v brezposelnosti so merjene s koeficientom variacije.

1.4 Predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge

Analiza podatkov o brezposelnosti in dejavnikih brezposelnosti je izvedena na ravni statističnih regij po klasifikaciji NUTS (angl. The Nomenclature of Territorial Units for Statistics), in sicer na tretji ravni. Ponekod so za boljši pregled in primerjavo prikazani podatki tudi po kohezijskih regijah, tj. na drugi ravni po NUTS.

2 TRG DELA IN BREZPOSELNOST

Poleg številnih novosti v zadnjih nekaj desetletjih, ki se odražajo na trgu blaga in storitev, se spremembe dogajajo tudi na trgu delodajalcev ter delojemalcev, tako imenovanem trgu dela. Na trgu dela se srečujejo ponudniki dela (delojemalci oziroma delavci) in povpraševalci po delu (delodajalci). Delo je temeljna človekova potreba, podlaga za zadovoljevanje vseh drugih potreb. Zato v procesu proizvodnje človek reproducira svojo delovno silo neposredno, ko dela, in posredno, ko proizvaja in si prisvaja uporabne vrednosti (Sedej 1997, 4).

Do ravnovesja na trgu dela bi prišlo, če bi bila povpraševanje po delu in ponudba dela enaka, kar bi pomenilo, da imajo vsi zainteresirani delo, in da je stopnja brezposelnosti (skoraj) enaka nič. Žal takšna ravnovesja navadno ostajajo le v idealnih teoretičnih modelih, v praksi pa obstajajo neprijetna ravnovesja. Posledica je obstoj brezposelnosti (Brod 2004, 10).

Z makroekonomskega vidika je brezposelnost povezana z vrzeljo med dejanskim bruto domači proizvodom (BDP) in potencialnim BDP, to je tistim BDP, ki bi ga država lahko ustvarila, če bi zaposlila vse za delo sposobne ljudi in polno angažirala tudi vse ostale proizvodne dejavnike. Ker dela, ki bi ga brezposelni lahko opravljali v tem trenutku, ni mogoče skladiščiti, je ta BDP izgubljen. Brezposelne osebe se srečujejo s problemi, ki so psihološkega izvora (depresivnost, agresivnost, stresno počutje) in s socialnimi problemi, ki vodijo v alkoholizem, kriminal in podobno (Hrovatin 2000, 200).

Socialni problem, ki ga brezposelnost prinaša, ima negativen vpliv na zmanjševanje prispevkov, za vsa področja socialne varnosti, ker so prispevki odvisni od števila zaposlenih in njihovih plač. Posledično naraščajo izdatki za dajatve brezposelnim (Hrovatin 2000, 201).

Pri nas se izrazita segmentacija trga delovne sile kaže v regionalnosti. V različnih krajih Republike Slovenije (RS), kljub svoji majhnosti, obstajajo povsem različni pogoji za zaposlovanje, kar pomeni, da se v različnih okoljih oblikujejo relativno samostojni in zaprti lokalni trgi delovne sile. Posledice so zelo različne stopnje zaposlenosti in brezposelnosti v različnih regijah (Sedej 1997, 7).

2.1 Osnovni pojmi

Po klasifikaciji Mednarodnega urada za delo (angl. International Labour Organisation - ILO) se med brezposelne osebe uvrščajo osebe, ki so brez dela in so na razpolago za delo oziroma si iščejo delo. Po tej definiciji so brezposelne osebe tiste, ki izpolnjujejo naslednje pogoje (Pečar 2008, 41):

- oseba je brez zaposlitve med referenčnim tednom v času ankete;
- oseba je pripravljena sprejeti delo v dveh tednih;
- oseba aktivno išče zaposlitev v zadnjih štirih tednih.

Anketa o delovni sili (ADS), ki jo v Sloveniji izvaja Statistični urad Republike Slovenije (SURS), izhaja iz definicije brezposelnosti po ILO. Na osnovi podatkov ADS se izračuna anketna stopnja brezposelnosti, katere prednost je mednarodna primerljivost pridobljenih podatkov zaradi mednarodno usklajene metodologije.

Prednost, ki jih prinaša anketno spremljanje brezposelnosti, je celostna slika o stanju na trgu dela (stopnje aktivnosti po različnih skupinah prebivalstva in podatki o prejšnjih zaposlitvenih statusih). Podatke lahko mednarodno primerjamo ter prikazujejo dejanski status delovne sile na trgu dela (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 38).

Anketno spremljanje brezposelnosti prinaša tudi nekatere slabosti. Kot prva in najpomembnejša slabost je, da so podatki razpoložljivi le na ravni celotne države, kar pomeni, da prinaša vzorčne omejitve, ki niso na voljo na ravni ožjih teritorialnih območij. Posledično prinaša anketno spremljanje brezposelnosti tudi zelo visoke stroške izvedbe ankete o delovni sili, ki je najobsežnejša anketa gospodinjstev v Sloveniji (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 38).

Registrirana brezposelna oseba je po metodologiji Zavoda RS za zaposlovanje (ZRSZ) iskalec zaposlitve, za katerega veljajo naslednje okoliščine (SURS 2010a, 214):

- nima redne zaposlitve ali samozaposlitve, ni lastnik poslujočega poslovnega subjekta ali ni lastnik ali uporabnik nepremičnin, s katerim bi se lahko preživljal;
- je sposoben in ima voljo delati ter je pripravljen sprejeti zaposlitev, primerno njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljenimi delovnimi zmožnostmi, in se zaradi iskanja zaposlitve prijavi na pristojnem uradu za delo ZRSZ.

Za izračun registrirane stopnje brezposelnosti Zavod RS za zaposlovanje uporablja podatke o delovno aktivnem prebivalstvu iz Statističnega registra delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP) in podatke o brezposelnih osebah, ki ustrezajo zgoraj navedeni definiciji ZRSZ (Pečar 2008, 41).

Novo prijavljene registrirane brezposelne osebe so osebe, ki so se v tekočem mesecu prijavile na pristojnem uradu za delo ZRSZ.

Prednosti registrskega spremljanja brezposelnosti so (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 38):

- ažurnost, mesečna razpoložljivost podatkov;
- relativno nizki stroški zbiranja podatkov;
- podatke je zaradi polnega zajetja mogoče prikazovati razčlenjeno za ožja teritorialna območja (regije, občine);
- podatki dajejo informacijo o obsegu potrebnih sredstev za reševanje problematike brezposelnih in s tem povezanimi socialnimi transferji.

Slabosti registrskega spremljanja brezposelnosti so povezane s podatki, ki (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 39):

- kažejo formalni status posameznika (odražajo zgolj dejstvo, da je posameznik prijavljen pri območnem uradu ZRSZ);
- so občutljivi na spremembe v zakonodaji;
- mednarodno niso primerljivi.

Razlike med številom brezposelnih oseb po ADS, številom registrirano brezposelnih oseb in podatkov iz SRDAP nastanejo zaradi različnega načina zbiranja podatkov ter različnih definicij brezposelnosti. Prav te razlike pa obenem osvetljujejo problem z različnih vidikov in tako omogočajo večjo zanesljivost pri ugotavljanju ter reševanju brezposelnosti (SURS 2010a, 216).

Za izračun in razumevanje različnih kazalcev s področja trga dela je nujna opredelitev še ostalih strokovnih izrazov, pri čemer sledi definicijam ILO in njim skladnim opisom v Statističnem letopisu Republike Slovenije (SURS 2010a, 216) in drugih virih.

Delovno sposobno prebivalstvo (DSP) so osebe, stare 15 let ali več. To so osebe, ki so sposobne za opravljanje kakršnega koli plačanega dela (SURS 2010a, 216).

Delovno aktivno prebivalstvo (DAP) zajema zaposlene in samozaposlene osebe, ki so obvezno socialno zavarovane, ne glede na to, ali so zaposlene s polnim ali skrajšanim delovnim časom. Ne vključuje pa oseb, ki delajo na podlagi pogodb o delu, avtorskih pogodb ali za neposredno plačilo. Izključeni so samozaposleni, ki ne plačujejo socialnega zavarovanja, ne vključuje tudi državljanov RS, ki imajo stalno zaposlitev v slovenskih predstavništvih v tujini (Pečar 2008, 41).

Aktivno prebivalstvo (AP) je seštevek delovno aktivnega prebivalstva in brezposelnih oseb.

Brezposelne osebe po ADS so osebe, ki v poročevalskem tednu niso bile zaposlene ali samozaposlene in niso opravile nikakršnega dela za plačilo in so (SURS 2010a, 216):

- v zadnjih štirih tednih aktivno iskale delo in bi ga bile takoj (v dveh tednih) pripravljene sprejeti, če bi ga našle;
- že našle delo, ki ga bodo začele opravljati v času po poročevalskem tednu.

Primerjava med različnimi kategorijami na trgu dela in prehodi med njimi kaže sliko o stanju ter dogajanju na trgu dela. Pri analizi stanja na trgu dela so pomembne stopnje brezposelnosti, ki bodo pojasnjene v nadaljevanju, sicer pa se pri analizi stanja uporabljajo vsaj še stopnja aktivnosti, stopnja delovne aktivnosti in stopnja zaposlenosti.

2.2 Vrste brezposelnosti

V moderni ekonomski teoriji se pogosto obravnavajo naslednje vrste brezposelnosti: frikcijska, strukturna in ciklična brezposelnost. Poleg tega lahko zasledimo še nezaposlenost, ki je skrita v kategoriji zaposlenih, zato jo imenujemo prikrita ali latentna brezposelnost (Hrovatin 2000, 206).

2.2.1 Frikcijska brezposelnost

Frikcijska brezposelnost se pojavlja zaradi končanja šolanja oziroma študija in nato iskanja prve zaposlitve ali zaradi menjav zaposlitev prebivalstva iz različnih razlogov, na primer selitve prebivalstva med različnimi mesti in regijami, težnje po spremembi delovnega okolja in podobno. Frikcijska brezposelnost je začasna, kratkotrajna, traja lahko od enega dneva do nekaj mesecev in predstavlja zgolj obdobje med dvema stalnima zaposlitvama. Ker je pogosto plod prostovoljnih odločitev ljudi o menjavi delovnih mest, ni vezana na razmerje v gospodarstvu, temveč gre pretežno za prostovoljno brezposelnost. V vsakem gospodarstvu, četudi je na ravni polne zaposlenosti delovne sile, se srečamo s frikcijsko nezaposlenostjo (Hrovatin 2000, 206). K zmanjšanju frikcijske brezposelnosti bi država pripomogla z ustanavljanjem boljših informacijskih sistemov, s programi za usposabljanje, finančnimi in z davčnimi spodbudami ter s pomočjo mobilnosti delovne sile (Efere 2004, 2).

2.2.2 Ciklična brezposelnost

Ciklična brezposelnost je tesno povezana z gospodarskimi cikli. Povečuje se, kadar gospodarska aktivnost stagnira in stopnja rasti BDP nazaduje ali je celo negativna, saj se takrat zmanjšuje celotno povpraševanje po delovni sili. Brezposelnost se pojavlja med vsemi kategorijami zaposlenih, ne glede na vrsto dela. Znižanje stopenj brezposelnosti, ki so ciklične narave, gospodarstvo doseže šele ob prehodu v drugi del cikla, v fazi oživljanja gospodarstva (Hrovatin 2000, 206–207). Je posledica gospodarske recesije in zato izgine hkrati, ko se gospodarska rast veča oziroma narašča (Svetlik 1985, 46). Takšna vrsta brezposelnosti je danes, kjer si gospodarstvo še vedno ni opomoglo po gospodarski recesiji. Ciklično brezposelnost je mogoče zmanjšati z nadzorovanjem rasti v gospodarstvu. Država ciklično brezposelnost minimizira, če uspe preprečiti prenapetost in posledično padce gospodarske aktivnosti (Efere 2004, 3).

2.2.3 Strukturna brezposelnost

Strukturna brezposelnost se razlikuje od frikcijske in ciklične po tem, da je povezana z neustrezno strukturo prostih delovnih mest oziroma z neustrezno strukturo ponudbe dela. To pomeni, da med ponudbo dela in povpraševanjem po delu prihaja do določenih neskladij.

Delovne sposobnosti iskalcev zaposlitve ne ustrezajo zahtevam prostih delovnih mest oziroma delovna mesta niso prilagojena sposobnostim ljudi (Svetlik 1985, 54).

Nekateri sektorji oziroma panoge v gospodarstvu hitro rastejo, druge nazadujejo, s pomočjo tehnološkega razvoja pa se pojavljajo tudi nove panoge. Zaradi zmanjšanja deleža industrije v BDP je v zadnjih dveh desetletjih močno upadlo povpraševanje po nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcih. Strukturna brezposelnost lahko povzroča tudi visoko brezposelnost določenih regij, če so usihajoči sektorji koncentrirani na določenih območjih (Hrovatin 2000, 206). V tistih regijah, kjer so podvrženi določeni industriji (tj. proizvodnji določenega blaga), se ob negativnih vplivih na razvoj te industrije in prevelikih spremembah poslovnega okolja lahko soočijo s posledicami v obliki dviga brezposelnosti. Razlike v panožni strukturi dejavnosti tako lahko pripeljejo do precejšnjih razlik v regionalnih gospodarskih gibanjih in posledično do regionalnih razlik v brezposelnosti (Efere 2004, 2).

2.2.4 Prikrita brezposelnost

Prikrita brezposelnost je tista brezposelnost, ki je uradna statistika ne (za)beleži. Za to obstajajo različni vzroki. Lahko predstavlja zaposlene, ki sicer imajo zaposlitev, vendar ničesar ne prispevajo k BDP. Če bi jih odpustili, bi dosegali enak BDP kot pred tem. Seveda bi zelo težko poimensko določili tiste, ki na delovnih mestih nič ne delajo. Prikrilo nezaposlenost je mogoče ugotavljati samo z ocenami. Seštevek vseh takšnih nedelovnih ur in preračun ur na število zaposlenih pa bi razkril število prikrilo nezaposlenih (Hrovatin 2000, 207). Poleg tega med prikrilo brezposelne štejemo tudi osebe, ki niso zaposlene, vendar so se pod določenimi pogoji pripravljene zaposliti (Svetlik 1985, 47).

2.3 Izračun stopenj brezposelnosti

Pri analizi stanja in gibanja brezposelnosti se uporabljata predvsem dva kazalnika. Prvi izhaja iz definicije registrirane brezposelnosti, drugi pa iz definicije brezposelnosti po ADS (oziroma ILO), katerega uporablja SURS. V nadaljevanju sta predstavljeni definiciji stopnje registrirane in anketne brezposelnosti, pojasnjene so prednosti in pomanjkljivosti, ki jih je mogoče pripisati posameznemu kazalniku brezposelnosti.

Stopnjo registrirane brezposelnosti izračunamo kot delež brezposelnih oseb, prijavljenih na ZRSZ, v aktivnem prebivalstvu (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 39), pri čemer AP označuje aktivno prebivalstvo, ki je seštevek števila delovno aktivnih oseb iz baze SRDAP in števila registriranih brezposelnih oseb (SURS 2010a, 215).

$$\text{stopnja registrirane brezposelnosti} = \frac{\text{registrirano brezposelni}}{\text{AP}} \times 100 \quad (1)$$

Stopnja anketne brezposelnosti se izračuna s pomočjo podatkov iz ADS, ki jo v Sloveniji štirikrat letno izvaja SURS. Brezposelne osebe so po definiciji tiste, ki so brez zaposlitve med referenčnim tednom v času ankete. Oseba je pripravljena sprejeti delo v dveh tednih in aktivno išče zaposlitev v zadnjih štirih tednih. Na podlagi ankete se stopnja brezposelnosti izračuna (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 40) po obrazcu, kjer AP označuje delovno aktivno prebivalstvo.

$$\text{stopnja anketne brezposelnosti} = \frac{\text{anketno brezposelni}}{\text{AP}} \times 100 \quad (2)$$

Ena od prednosti, ki jih prinaša stopnja registrirane brezposelnosti v primerjavi s stopnjo anketne brezposelnosti, je ažurnost podatkov, saj so podatki o stopnji registrirane brezposelnosti na voljo mesečno, podatki o stopnji anketne brezposelnosti pa četrtno. Podatki o registrirani brezposelnosti so razpoložljivi na ravni občin, medtem ko so o anketni brezposelnosti na voljo samo na ravni celotne države (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 39).

Slabosti, ki jih lahko pripišemo stopnji registrirane brezposelnosti, so: mednarodna neprimerljivost podatkov, občutljivost na spremembe v zakonodaji ter prikazovanje formalnega, ne pa tudi dejanskega položaja delovne sile na trgu dela (Ograjenšek in Bavdaž Kveder 2002, 39).

3 REGIONALNA BREZPOSELNOST

Pri prikazu in analizi regionalne brezposelnosti so uporabljeni podatki po Klasifikaciji o statističnih teritorialnih enotah v Evropski uniji (EU), ki je pomembna za prikaz hierarhične ravni delitve teritorialnega območja posameznih držav na manjše enote in za mednarodne primerjave med teritorialnimi enotami. V skladu s klasifikacijo NUTS se ozemlja držav delijo na tri hierarhične ravni, in sicer na NUTS 1, NUTS 2 in NUTS 3. Slovenija nastopa na ravni NUTS 1 kot enotna regija, na ravni NUTS 2 je razdeljena na dve regiji (vzhodno Slovenijo in zahodno Slovenijo), na ravni NUTS 3 pa je nadalje razčlenjena še na 12 regij (na Pomursko, Podravsko, Koroško, Savinjsko, Zasavsko, Spodnjeposavsko, Jugovzhodno, Osrednjeslovensko, Gorenjsko, Notranjsko-kraško, Goriško in Obalno-kraško regijo). Regije na ravni NUTS 2 se imenujejo kohezijske regije, na ravni NUTS 3 pa statistične regije (SURSTAT 2011).

Slika 1: Statistične regije

Vir: ZRSZ 2011a.

3.1 Brezposelnost po statističnih regijah

Svetovna gospodarska kriza, katere začetek sega v leto 2007 in je povezan s pretresi v finančnem sektorju v Združenih državah Amerike (ZDA), je prizadela tudi slovensko gospodarstvo. V Sloveniji, kjer smo še leta 2007 beležili precej visoko gospodarsko rast v višini 6,1 odstotka, je gospodarska kriza nastopila konec leta 2008 (Hren 2008). Leta 2007 je povprečna stopnja registrirane brezposelnosti znašala 7,7 odstotka, ob koncu leta 2009 pa kar 9,1 odstotka (Divjak in Svetin 2008; Grošelj 2010).

V letu 2009 se je poslovanje gospodarskih družb v večini regij glede na leto 2008 poslabšalo. Skladno s podatki iz bilanc stanja in izkazov uspeha gospodarskih družb Pečar (2011, 8) navaja, da je kazalnik donosnosti sredstev v vseh regijah slabši, z izjemo Gorenjske regije.

Pomurska regija ima največje izboljšanje produktivnosti, kar je posledica zmanjšanja velikega števila zaposlenih v tej regiji (glede na leto 2008 se je število zaposlenih zmanjšalo za skoraj 20 odstotkov).

V letu 2010 se je stopnja registrirane brezposelnosti povečala v vseh regijah, najbolj v Pomurski, kakor je to razvidno tudi iz preglednice 1. Podobno kot v preteklih letih so tudi v letu 2010 nadpovprečno stopnjo beležile statistične regije v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Med temi je imela najvišjo stopnjo Pomurska regija (19 odstotkov), najnižjo pa je izkazovala Obalno-kraška regija (7,9 odstotkov), ki je del kohezijske regije zahodna Slovenija. Po letu 2000 in vse do oktobra 2008 se je stopnja registrirane brezposelnosti v regijah postopno zniževala, zato je imela večina regij leta 2010, kljub porastu brezposelnosti zaradi posledic finančne in gospodarske krize, še vedno nižjo stopnjo registrirane brezposelnosti kot v začetku desetletja (UMAR 2011, 198).

Preglednica 1: Stopnja registrirane brezposelnosti po regijah in letih, v odstotkih

Statistična regija	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Osrednjeslovenska	8,8	7,6	7,2	5,9	5,0	6,8	8,5
Obalno-kraška	8,8	7,5	7,2	6,3	5,2	6,9	7,9
Gorenjska	9,7	7,3	6,4	4,9	4,4	6,9	8,1
Goriška	5,9	6,5	6,2	4,9	4,3	7,1	8,6
Savinjska	13,1	12,7	11,6	9,4	8,0	10,3	11,8
Jugovzhodna Slovenija	10,4	8,8	8,6	7,0	6,3	8,9	10,0
Pomurska	16,7	17,1	15,7	13,4	12,2	15,9	19,0
Notranjsko-kraška	10,4	7,9	7,0	5,4	4,9	7,1	8,5
Podravska	18,1	13,5	12,7	10,4	9,1	11,9	13,5
Koroška	9,9	10,6	10,1	8,1	7,3	10,9	13,1
Spodnjeposavska	13,4	11,5	10,5	8,9	7,7	10,2	12,2
Zasavska	14,9	13,8	12,0	9,7	8,2	11,0	11,9
Slovenija (povprečje)	11,7	10,4	9,6	7,9	6,9	9,5	11,1
Stopnja rasti (v %)	/	-10,9	-7,7	-18,1	-12,4	37,9	16,9

Opomba: Stopnja rasti je izračunana po obrazcu: $(Y_t / Y_{t-1}) \times 100 - 100$, pri čemer spremenljivka Y označuje stopnjo registrirane brezposelnosti, indeks t pa leto.

Vir: UMAR 2011, 199.

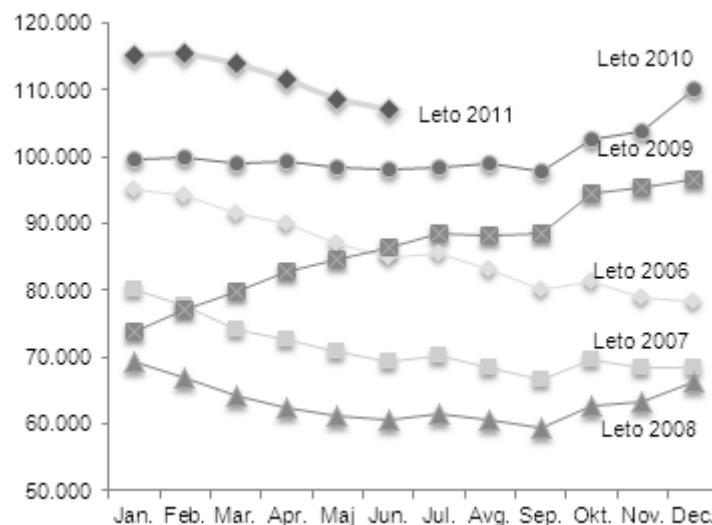
V preglednici 1 je prikazana stopnja registrirane brezposelnosti v odstotkih, od leta 2000 do leta 2010, po statističnih regijah. Za boljši pregled gibanj med leti je prikazana še verižna stopnja rasti, ki označuje odstotno spremembo med zaporednima letoma. V letu 2005, glede na leto 2000, se je stopnja registrirane brezposelnosti znižala na 10,9 odstotka. Stopnja rasti je bila v letu 2006 glede na leto 2005 negativna (-7,7 odstotka), kar pomeni, da je stopnja registrirane brezposelnosti v tem letu padla za 7,7 odstotka. Iz podatkov je razvidno, da se je

stopnja brezposelnosti vse do leta 2008 zniževala, nato pa v letu 2009 naglo porasla na 37,9 odstotka glede na leto 2008, kar se je nadaljevalo tudi v letu 2010, ko je bila stopnja rasti registrirane brezposelnosti ponovno pozitivna (16,9 odstotka).

V obdobju 2000–2007 se je v vseh regijah stopnja registrirane brezposelnosti nenehno zmanjševala. Zmanjševanje stopnje registrirane brezposelnosti je posledica zmanjševanja števila brezposelnih, ki je v tem obdobju upadlo v vseh regijah. Število brezposelnih se je zmanjšalo tako zaradi večje ponudbe delovnih mest kot tudi zaradi črtanja brezposelnih iz uradnih evidenc iz različnih razlogov, ki niso povezani z zaposlitvijo brezposelnih (npr. prepisi v posebno evidenco, šolanje, odjave po lastni volji ali črtanje zaradi ne javljanja na enotah ZRSZ itd.) (Pečar 2008, 43).

Od leta 2008 dalje pa je vidno naraščanje stopnje registrirane brezposelnosti, ki je posledica gospodarske krize. Veliko podjetij je zaprlo svoja vrata in tako se je stopnja registrirane brezposelnosti še povečala.

Iz slike 2 je razvidno, da je gospodarska kriza po letu 2008 bistveno povečala število registriranih brezposelnih oseb v Sloveniji. Konec leta 2010 je bilo registrirano brezposelnih 110.021 oseb, kar je za 13,8 odstotka oseb več kot konec leta 2009 (ZRSZ 2011b).

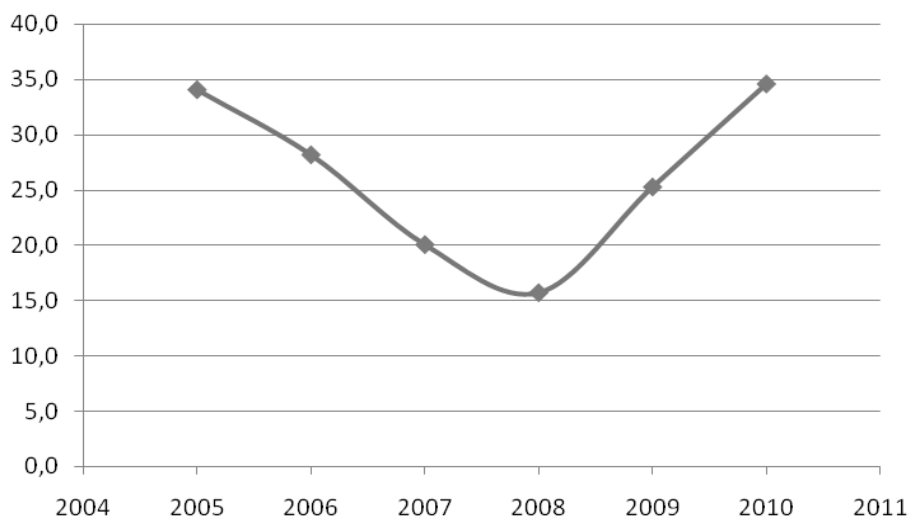

Slika 2: Gibanje števila registriranih brezposelnih oseb od leta 2006 do leta 2011, po mesecih

Vir: ZRSZ 2011b.

S pomočjo koeficienta variacije se merijo medregionalne razlike v brezposelnosti. Definiran je kot količnik med standardnim odklonom in aritmetično sredino, pri določenih kazalnikih upoštevamo tudi velikost regij (Pečar 2008, 47). Gibanje koeficienta variacije stopnje registrirane brezposelnosti po letih je prikazano na sliki 3. Koeficient variacije se izračuna kot količnik med standardnim odklonom in aritmetičnim povprečjem, pri čemer se rezultat pomnoži s 100, kar pomeni, da je izražen v odstotkih. Prikazan koeficient variacije je

prilagojen za velikost statističnih regij, kar pomeni, da se pri izračunu koeficienta podatke po regijah »tehta«, pri čemer je utež za posamezno regijo odvisna od velikosti te regije.

Slika 3: Koeficient variacije v odstotkih, od leta 2005 do leta 2010

Vir: UMAR 2011, 199.

Iz prikaza na sliki 3 je opazno, da je koeficient variacije v letih od 2005 do 2008 koeficient padal, nato pa je v letih 2009 in 2010 precej narasel, in sicer s 16,1 odstotka v letu 2008 na 26,3 odstotka v 2009, kar je za 10,2 odstotne točke. Od leta 2009 do 2010 je narasel za 9,5 odstotne točke in je v letu 2010 znašal 35,8 odstotka. V letih 2009 in 2010 so torej regionalne razlike spet narasle, ob tem, ko se je stopnja brezposelnosti povišala v vseh regijah. S porastom stopnje registrirane brezposelnosti v regijah je prišlo tudi do povečanja medregionalnih razlik v brezposelnosti (UMAR 2011, 198).

3.2 Brezposelnost glede na stopnjo izobrazbe prebivalstva po regijah

Med pomembnejše dejavnike, ki lahko z vidika ekonomske teorije vplivajo na gibanje brezposelnosti po regijah, se uvršča tudi izobrazbena raven prebivalstva. O povprečni izobrazbeni ravni prebivalstva v neki regiji priča podatek o povprečnem številu let šolanja prebivalstva v posamezni regiji. Preglednica, ki prikazuje vrednost tega kazalnika po regijah, je podana v prilogi 1.

Kavkler, Boršič in Kajzer (2008, 11–12) v analizi ugotavljajo, da višja stopnja izobrazbe v povprečju močno izboljša položaj brezposelnih na trgu delovne sile. Brezposelne osebe z osnovnošolsko izobrazbo so v najslabšem položaju na trgu delovne sile. Brezposelni z doktoratom imajo, na primer, za 51,8 odstotka več možnosti za zaposlitev kot brezposelni s nepopolno ali s končano osnovno šolo. Presenetljiva je le ugotovitev, da imajo brezposelni s

srednjo ali visoko strokovno izobrazbo slabše možnosti za zaposlitev kot brezposelni s srednjo poklicno izobrazbo.

Po podatkih, pridobljenih z zadnjim popisom prebivalstva (tj. s popisom v letu 2002), je izobrazbena raven prebivalstva, merjena s številom let šolanja, po regijah precej izenačena. Najvišja izobrazbena raven je bila v Osrednjeslovenski regiji, z 11,27 leta šolanja v letu 2002 in je presegala slovensko povprečje za slabih 6 odstotkov, najnižja pa je bila v Pomurski regiji, z 10,02 leta šolanja oziroma dobrih 94 odstotkov slovenskega povprečja. Med drugimi regijami ni velikih razlik in tudi med kohezijskima regijama so relativno majhne razlike. Povprečno število let šolanja v zahodni Sloveniji znaša 10,77, v vzhodni Sloveniji pa 10,29 leta (Pečar 2008, 61).

Med letoma 1981 in 2002 se je število let šolanja v povprečju povečalo za slabo leto na vsakih deset (oziroma enajst) let, pri čemer se je povprečna raven izobrazbe bolj zviševala v regijah, ki so imele slabšo izobrazbeno raven, kot so: Koroška, Spodnjeposavska, Notranjsko-kraška in jugovzhodna Slovenija. Pri slednji nekoliko tudi zaradi spremenjenega teritorialnega obsega regije, saj je leta 2000 pridobila upravni enoti Ribnica in Kočevje. Povprečno se je v tem obdobju povečala izobrazbena raven le v treh regijah: Pomurski, Osrednjeslovenski in Zasavski (Pečar 2008, 61).

V preglednici 2 je predstavljena struktura registriranih brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe v mesecu aprilu 2011, po statističnih regijah. Največji delež registriranih brezposelnih oseb z nedokončano izobrazbo (stopnja I. v preglednici 2) med vsemi brezposelnimi ima jugovzhodna Slovenija (40 odstotkov), najmanjši delež v tej kategoriji pa je v Podravski in Koroški regiji (27 odstotkov). Brezposelne osebe s terciarno izobrazbeno strukturo prevladujejo v Osrednjeslovenski in Goriški (11 odstotkov brezposelnih) regiji. Najmanjši delež brezposelnih oseb s terciarno izobrazbo med vsemi brezposelnimi je v Pomurski, Zasavski in jugovzhodni Sloveniji (6 odstotkov).

Preglednica 2: Struktura registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe, april 2011

Statistične regije	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Terciarna izobrazba	Skupaj
Pomurska	39	7	1	23	22	3	6	100
Podravska	27	4	1	27	29	4	8	100
Koroška	27	4	2	27	27	4	8	100
Savinjska	29	6	1	25	28	4	8	100
Zasavska	33	6	1	25	26	3	6	100
Spodnjeposavska	34	6	2	26	22	3	7	100
Jugovzhodna Slovenija	40	8	1	22	20	3	6	100
Osrednjeslovenska	30	4	1	24	28	4	11	100
Gorenjska	30	5	1	25	27	4	9	100
Notranjsko-kraška	34	4	0	24	26	3	8	100
Goriška	32	4	1	24	24	3	11	100
Obalno-kraška	29	5	1	25	28	4	9	100
Slovenija	31	5	1	25	26	4	8	100

Opomba: Uporabljena je naslednja osemstopenjska klasifikacija poklicne/strokovne izobrazbe: *I. stopnja*: Osnovna šola – nedokončana; *II. stopnja*: Osnovna šola – dokončana; *III. stopnja*: Krajše izobraževanje - USO, programi za usposabljanje; *IV. stopnja*: Poklicna šola; *V. stopnja*: Srednja šola; *VI. stopnja*: Višja šola (I. stopnja); *VII. stopnja*: Fakulteta, visoka šola, umet. Akademija; *VII/2. stopnja*: Specializacija ali magisterij; *VIII. stopnja*: Doktorat znanosti; Terciarna izobrazba vključuje višješolsko, visokošolsko ali podiplomsko izobrazbo.

Vir: ZRSZ 2011e.

3.3 Brezposelnost glede na starost, po regijah

V preglednici 3 je prikazana starostna struktura brezposelnih oseb po statističnih regijah. Osredotočenost je na mesec april 2011. Kasnejši meseci v letu 2011 so zaradi sezonskih nihanj izločeni, saj v času poletja oziroma počitnic običajno prihaja do zmanjšanja števila registriranih brezposelnih oseb glede na starost.

Struktura brezposelnih, ki je prikazana v preglednici 3, kaže, katera starostna skupina prevladuje med registrirano brezposelnimi osebami v posameznih statističnih regijah. Opazno je, da ima starostna skupina od 50 do 60 let v vseh statističnih regijah najvišji delež med brezposelnimi. Delež se giblje od 29 odstotkov v Zasavski regiji, do kar 41 odstotkov v Gorenjski regiji.

Najnižji delež brezposelnih predstavlja starostna skupina do 18 let. Ta starostna skupina namreč predstavlja osebe, ki se šolajo in so v manjši meri aktivne na trgu dela. Relativno velik delež (v Sloveniji 9,5 odstotka) med brezposelnimi predstavljajo mladi, stari od 18 do 25 let, ki so ravnokar zaključili študij oziroma šolanje. Ta delež se giblje od 7 odstotkov v Osrednjeslovenski in Gorenjski regiji, do 11 odstotkov v Pomurski, Podravski, Savinjski in

Zasavski regiji. Brezposelnost te starostne kategorije je mogoče deloma pripisati pomanjkanju izkušenj, ki jih zahtevajo delodajalci.

Preglednica 3: Struktura registrirano brezposelnih oseb po starosti (v %), april 2011

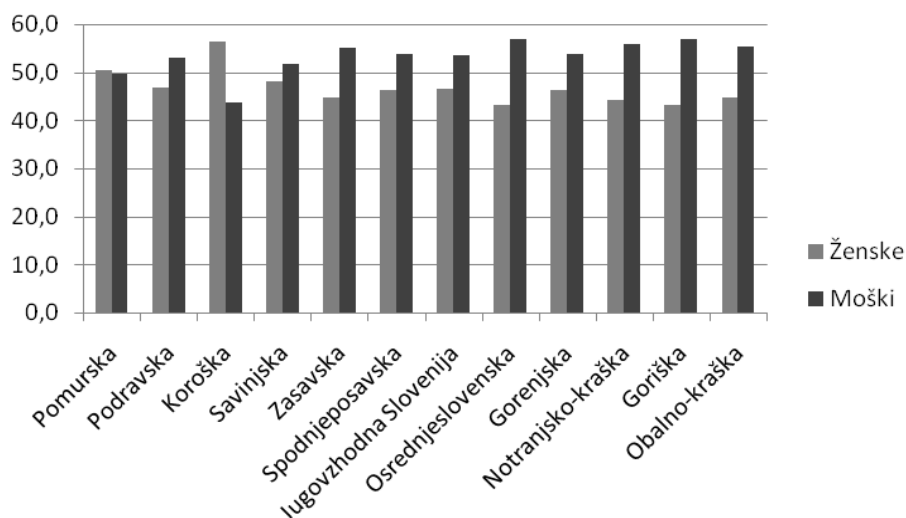
Statistična regija	Do 18 let	18 do 25 let	25 do 30 let	30 do 40 let	40 do 50 let	50 do 60 let	60 let in več	Skupaj
Pomurska	0	11	13	19	21	33	2	100
Podravska	0	11	15	20	20	30	3	100
Savinjska	0	11	16	20	19	31	3	100
Zasavska	0	11	18	22	19	29	1	100
Spodnjeposavska	0	9	12	19	21	35	3	100
Jugovzhodna Slovenija	1	10	14	21	21	31	2	100
Osrednjeslovenska	0	7	14	23	19	33	4	100
Gorenjska	0	7	13	19	17	41	3	100
Notranjsko-kraška	0	9	13	20	18	37	3	100
Goriška	0	8	15	22	17	36	3	100
Obalno-kraška	0	8	14	22	17	35	3	100
Slovenija	0	9	15	21	19	33	3	100

Vir: ZRSZ 2011c.

3.4 Brezposelnost glede na spol po regijah

Na sliki 4 je prikazana primerjava brezposelnosti med spoloma v aprilu 2011, po statističnih regijah. V vseh regijah, razen v Pomurski in Koroški, med brezposelnimi prevladujejo moški. Delež žensk med brezposelnimi je bil najvišji v Koroški regiji, kjer je znašal 56,4 odstotka. Najvišji delež moških med brezposelnimi dosega Osrednjeslovenska in Goriška regija (56,9 odstotka). V času krize se je izpostavljenost moških brezposelnosti nekoliko povečala v primerjavi z žensko izpostavljenostjo brezposelnosti (Kajzer 2009, 73). To je posledica negativnih trendov v gospodarskih dejavnostih, v katerih so zaposleni večinoma moški. To so podjetja, ki se ukvarjajo z gradbeništvom, avtoprevozništvom in predelavo lesa. S propadom teh podjetij se povečuje tudi delež moških med registrirano brezposelnimi osebami.

Po podatkih za mesec april 2011 delež žensk med registrirano brezposelnimi v Sloveniji znaša 46,5 odstotka. Višji delež moških med registrirano brezposelnimi osebami (53,5 odstotka) kaže na večjo izpostavljenost moških brezposelnosti.

Slika 4: Brezposelni po spolu in regijah, april 2011

Vir: ZRSZ 2011d.

3.5 Dolgotrajna brezposelnost po statističnih regijah

Na trajanje brezposelnosti vplivajo tako osebne značilnosti posameznika (delavnost, točnost, natančnost, vestnost) kot tudi zgodovina posameznika na trgu dela. Brezposelni se med seboj razlikujejo po zmožnostih, izkušnjah, sposobnostih in značajskih lastnostih. Z daljšim trajanjem brezposelnosti se sposobnosti posameznika zmanjšujejo, saj ta ne uporablja veščin in znanj, ki so potrebne za določeno konkretno delo, kar povečuje verjetnost nadaljnje brezposelnosti oziroma podaljšuje trajanje brezposelnosti (Sedej 1997, 10).

Iz preglednice 4 je razvidno, da je leta 2007 po dolgotrajni brezposelnosti (tj. po brezposelnosti, ki traja vsaj eno) izstopala jugovzhodna Slovenija, in sicer s 56,4 odstotka dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi. Nad slovenskim povprečjem, ki je leta 2007 znašalo 51,2 odstotka, so bile še Osrednjeslovenska, Savinjska, Pomurska in Spodnjeposavska regija. Dolgotrajno brezposelnost je mogoče v veliki meri pripisati neustrezni oziroma nizki izobrazbeni strukturi in pomanjkanju ustreznih znanj ter spretnosti. Podatki sicer kažejo, da se je od leta 2000 pa do leta 2007 dolgotrajna brezposelnost zniževala v vseh regijah. Po letu 2007 se je zaradi gospodarske krize ponovno povečala.

Preglednica 4: Odstotek dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi v regijah

Statistična regija	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	61,0	57,5	50,5	43,2	42,0	44,9	48,8	52,8
Obalno-kraška	51,7	51,2	51,2	42,5	39,8	39,3	37,3	43,7
Gorenjska	59,2	55,8	47	38,5	37,2	35,8	36,4	38,3
Goriška	58,0	55,5	48	44,6	41,9	44,7	45,2	49,5
Savinjska	62,1	58,3	55,2	52,0	48,7	50,3	53,5	53,5
Jugovzhodna Slovenija	67,1	65,4	59,5	53,3	48,6	50,6	51,9	56,4
Pomurska	58,4	58,7	54,2	52,8	50,1	53,3	55,3	54,8
Notranjsko-kraška	58,5	56,0	52,9	41,4	41,6	44,7	43,3	42,6
Podravska	64,4	62,2	59,3	53,4	48,6	47,7	48,1	50,7
Koroška	58,0	55,6	50,9	44,4	49,1	50,0	48,3	50,6
Spodnjeposavska	60,0	57,4	56,2	51,3	52,3	51,6	51,4	53,1
Zasavska	63,2	59,1	53,1	48,0	48,8	48,4	47,7	49,8
Slovenija	61,4	58,9	54,4	48,6	46,2	47,3	48,8	51,2

Opomba: Kot dolgotrajno brezposelne so upoštevane osebe, ki so bile v času merjenja brezposelne eno leto ali več.

Vir: Pečar 2008, 45.

V preglednici 5 je prikazana struktura registrirano brezposelnih oseb glede na trajanje brezposelnosti v mesecu aprilu 2011. Med brezposelnimi osebami v Sloveniji je najvišji delež tistih, ki so brezposelni od treh do šest mesecev, sledi kategorija brezposelnih oseb, ki so brez dela od enega do dveh let. Delež dolgotrajno brezposelnih (tj. brezposelnih vsaj eno leto) je najnižji v Obalno-kraški in Gorenjski regiji (36 odstotkov), najvišji pa v Pomurski regiji (56 odstotkov), Spodnjeposavski (50 odstotkov) in v jugovzhodni Sloveniji (49 odstotkov).

Preglednica 5: Struktura registrirano brezposelnih oseb po trajanju brezposelnosti, april 2011 (v %)

Statistična regija	Meseci				Leta					Skupaj
	Do 3	3 do 6	6 do 9	9 do 12	1 do 2	2 do 3	3 do 5	5 do 8	8 in več	
Pomurska	10	18	11	4	23	11	8	6	8	100
Podravska	18	21	12	6	19	10	6	4	3	100
Koroška	13	19	17	5	21	10	7	4	4	100
Savinjska	13	23	13	7	20	10	6	4	4	100
Zasavska	15	24	14	7	20	11	6	3	2	100
Spodnjeposavska	11	22	11	6	20	10	9	6	5	100
Jugovzhodna Slovenija	15	20	11	5	20	12	7	4	6	100
Osrednjeslovenska	16	23	12	8	21	10	5	4	2	100
Gorenjska	17	27	13	8	20	10	4	1	1	100
Notranjsko-kraška	15	25	12	8	21	9	6	3	2	100
Goriška	16	23	13	8	19	10	5	3	3	100
Obalno-kraška	17	25	13	7	19	7	6	3	1	100
Slovenija	15	22	12	7	20	10	6	4	4	100

Vir: ZRSZ 2011f.

4 DEJAVNIKI REGIONALNE BREZPOSELNOSTI

4.1 Geografske značilnosti regij

Ekonomске značilnosti posamezne regije so odvisne od geografskega položaja regije in od njenih naravnih danosti, ki so, ločeno po statističnih regijah, opisane v nadaljevanju.

Pomurska statistična regija je najbolj severovzhodna, ravninska in kmetijska regija Slovenije. Tu prevladujoči dejavnosti sta poljedelstvo in mešana rastlinska predelava. Odročna lega in slabe prometne povezave neugodno vplivajo na gospodarski položaj regije, kar se med drugimi odraža v nizkem BDP na prebivalca (11.160 evrov leta 2007) in v najvišji stopnji registrirane brezposelnosti v državi (leta 2010 skoraj dvakrat višja od slovenskega povprečja, kot je to prikazano v preglednici 1). Naravne danosti pripomorejo k turistični prepoznavnosti regije (SURS 2010b, 36).

Podravska statistična regija tvorijo gričevja na severovzhodu regije, subalpsko gozdnato hribovje (Pohorje in Kozjak) na zahodu ter Dravsko–Ptujsko polje ob reki Dravi. Vodno bogastvo regije se izkorišča za pridobivanje električne energije, plodna zemlja pa za kmetijsko dejavnost. Podravska regija je v Sloveniji vodilna regija glede na število kmetijskih gospodarstev. Največji delež bruto dodane vrednosti so ustvarile storitvene dejavnosti. V letu 2010 je imela regija nadpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti (13,5 odstotka, medtem ko je povprečje znašalo 11,1 odstotka, kar je razvidno iz preglednice 1) (SURS 2010b, 38).

Koroška statistična regija leži na severu države, ob avstrijski meji, njeno zemljepisno podobo pa ustvarjajo hribovja in tri rečne doline. Regija je prometno težko dostopna in slabo povezana s središčem države. Predelovalne dejavnosti in rudarstvo so v letu 2007 ustvarile največji delež bruto dodane vrednosti v regiji. Kmetovanje pomeni glavni ali edini vir preživetja za četrtno oseb, ki živijo na tukajšnjih družinskih kmetijah (SURS 2010b, 40). Registrirana brezposelnost v letu 2010 je bila nadpovprečna in je znašala 13,1 odstotka.

Savinjska statistična regija je naravnogeografsko zelo raznolika regija, ki obsega z gozdom porasel in turistično privlačen alpski svet Zgornje Savinjske doline in tudi dela Kamniško–Savinjskih Alp, rodovitno Spodnjo Savinjsko dolino z ugodnimi razmerami za hmeljarstvo in Velenjsko kotlino z nahajališči lignita, ki se uporablja za proizvodnjo električne energije. Regija velja tudi za priljubljeno turistično destinacijo. V letu 2008 jo je obiskalo 11 odstotkov vseh turistov v Sloveniji in ti so v tej regiji prenočili povprečno štirikrat (SURS 2010b, 42). V letu 2010 je stopnja registrirane brezposelnosti za las presegla slovensko povprečje in je znašala 11,8 odstotka.

Zasavska statistična regija je najmanjša regija po površini in po številu prebivalcev v Sloveniji, hkrati pa druga najbolj poseljena slovenska regija. Usmerjena je v industrijo. Tretjino bruto dodane vrednosti tako še vedno ustvarjajo rudarstvo in predelovalna dejavnost.

Po stopnji registrirane brezposelnosti v letu 2010 je regija presegala povprečje za 0,8 odstotne točke. Znatno delež prebivalstva se vozi na delo v sosednje regije (SURs 2010b, 44).

Spodnjeposavska statistična regija obsega rodovitno dolino rek Save in Krke ter gričevnat svet vinogradov. Je druga najmanjša slovenska regija. Zanj sta značilni zelo dobra prometna dostopnost in obilo vodnega bogastva. Dejavnost oskrbe z elektriko (edina jedrska elektrarna v Sloveniji) in predelovalne dejavnosti so v letu 2007 ustvarile nekoliko višji delež bruto dodane vrednosti kot storitvene dejavnosti. Tudi delež kmetijstva ni zanemarljiv, saj ustvari okrog 5 odstotkov bruto dodane vrednosti. Stopnja registrirane brezposelnosti je v letu 2010 presegala slovensko povprečje, kar je razvidno iz preglednice 1. Ta regija je še posebej priljubljena pri domačih turistih; v letu 2008 so ti ustvarili okrog 62 odstotkov turističnih prenočitev v regiji. Hotelski in podobni turistični objekti so v tej regiji v poletni in zimski sezoni bolj zasedeni kot v večini drugih regij (SURs 2010b, 46).

Statistična regija jugovzhodna Slovenija je po površini največja slovenska regija, ki povezuje v enoto deželo suhe robe, deželo kočevskega medveda, deželo cvička in deželo zelenega Jurija. Njen razvoj omogoča v največji meri industrija (avtomobilska, farmacevtska in druga lahka industrija), ki je leta 2007 ustvarila skoraj polovico bruto dodane vrednosti v tej regiji. Za regijo so značilni ugodni prebivalstveni kazalniki. Predvsem zaradi priseljevanja regija beleži nadpovprečen prirast prebivalstva. Regija je v letu 2010 imela podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti in je znašala 10 odstotkov (SURs 2010b, 48).

Osrednjeslovenska statistična regija je središčna in najpogosteje poseljena regija. Po številu prebivalcev gre za največjo, po površini pa drugo največjo regijo. Poleg ugodne geografske lege sta njeni pomembni prednosti dobra prometna povezanost v vseh smereh in dejstvo, da se v tej regiji nahaja tudi glavno mesto države. V letu 2007 je regija ustvarila dobro tretjino celotnega slovenskega BDP (od tega kar tri četrtine v storitvenih dejavnostih) oziroma 24-krat več kot Zasavska regija. O tem, da je regija z zaposlitvenega vidika pomembna tudi širše, priča dejstvo, da je število delovno aktivnih prebivalcev, zaposlenih v tej regiji, precej večje od števila delovno aktivnih prebivalcev, ki v tej regiji tudi bivajo. Plače zaposlenih v podjetjih so v tej regiji najvišje (povprečna slovenska neto plača je v letu 2008 znašala 900 evrov, povprečna neto plača v tej regiji pa je bila za 100 evrov višja). Registrirana brezposelnost v letu 2010 je bila 8,5-odstotna in predstavlja tretjo najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti v tem letu. Več podatkov je razvidno v preglednici 1. Število prebivalcev je v letu 2008 v tej regiji najbolj naraslo zaradi priseljevanja, deloma pa tudi zaradi naravnega prirasta, ki je bil med vsemi regijami najvišji (SURs 2010b, 50).

Gorenjska statistična regija je v celoti alpska in deloma zaščitena kot narodni park. Gonilna sila te regije so predelovalne dejavnosti, ki so v letu 2007 ustvarile tretjino bruto dodane vrednosti v tej regiji. Ta regija je vsemi statističnimi regijami v slovenskem prostoru v letu 2010 zabeležila drugo najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti (8,1 odstotka), kar je prikazano tudi v preglednici 1. Kmetijska dejavnost v tej regiji gospodarsko sicer ni

najpomembnejša, kljub temu pa tamkajšnja kmetijska gospodarstva sodijo med največja v državi. Dobra osnova za turistično dejavnost sta razgiban relief in podnebje, saj je Gorenjska regija v letu 2008 ustvarila 17 odstotkov vseh turističnih prenočitev v državi (SURS 2010b, 52).

Notranjsko-kraška statistična regija obsega podzemni kraški svet s svetovno znano Postojnsko jamo in presihajočim Cerkljiškim jezerom, kot glavnima znamenitostma te regije. Po površini je ena manjših regij, po gostoti prebivalstva pa najredkeje poseljena regija v državi. Regija sodi med gospodarsko šibkejše regije v državi. Leta 2007 je k BDP na ravni države prispevala le 1,9 odstotka. Po številu zaposlenih so tukajšnja podjetja spadala med najmanjša v državi (povprečno 5 na podjetje). Regija beleži podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti v letu 2010 (8,5 odstotka, 11,1 odstotka pa je slovensko povprečje), kakor je to prikazano tudi v preglednici 1. Veliko prebivalcev te regije se vozi na delo v sosednje regije (SURS 2010b, 54).

Goriška statistična regija leži na zahodu države, ob italijanski meji. Julijske Alpe in rodovitna Vipavska dolina so najbolj prepoznavne naravnogeografske značilnosti te regije. Leta 2007 je regija ustvarila dobrih 6 odstotkov slovenskega BDP in je bila po ustvarjenem BDP na prebivalca na tretjem mestu v državi. Stopnja registrirane brezposelnosti je v letu 2010 znašala 8,6 odstotka, kar je manj kot znaša povprečje v Sloveniji (SURS 2010b, 56).

Obalno-kraška statistična regija je obmorska regija s submediteranskim podnebjem in je edina regija z izhodom na morje. Naravne danosti v regiji omogočajo razvoj turizma, prometa in gojenje posebnih kultur v kmetijstvu. Okoli tri četrtine bruto dodane vrednosti v regiji ustvarijo storitvene dejavnosti, pri čemer prevladuje prometna panoga in z njo povezane dejavnosti Luke Koper. Obalno-kraška regija je leta 2008 ustvarila četrtno vseh turističnih prenočitev v državi in prispeva najvišji delež v turizmu glede na ostale regije v državi. V letu 2010 je stopnja registrirane brezposelnosti znašala 7,9 odstotka, kar predstavlja najnižji delež (preglednica 1). Vloga kmetijstva se v regiji povečuje, saj se je njegov obseg v obdobju 2003–2007 povečal za skoraj 50 odstotkov (SURS 2010b, 58).

Slovenija je razdeljena tudi na dve kohezijski regiji. *Kohezijsko regijo vzhodna Slovenija* sestavlja osem statističnih regij (Pomurska, Podravska, Koroška, Savinjska, Zasavska, Spodnjeposavska, jugovzhodna Slovenija in Notranjsko-kraška regija). V gospodarskem pogledu velja ta regija za manj razvito. Zaznamuje jo kmetijska dejavnost, saj se tam nahaja več kot 70 odstotkov slovenskih kmetijskih gospodarstev in večji del kmetijskih zemljišč. Kljub temu kmetijstvo malo prispeva k bruto dodani vrednosti, bistveno več prispeva industrijska dejavnost (okrog 40 odstotkov), ki združuje tradicionalne in moderne panoge (rudarstvo, tekstilna, avtomobilska, farmacevtska ter elektrotehnična dejavnost). Stopnja registrirane brezposelnosti je v kohezijski regiji vzhodna Slovenija v letu 2010 znašala 12,5 odstotka, kar je za 4,2 odstotni točki več kot v kohezijski regiji zahodna Slovenija. Zaposleni v tej regiji ustvarijo nižji bruto domači proizvod na prebivalca in imajo nižje plače kot

zaposleni v zahodni Sloveniji, delež brezposelnih med aktivnimi prebivalci pa je v tej regiji večji (SURS 2010b, 60).

Kohezijska regija zahodna Slovenija zajema štiri statistične regije: Osrednjeslovensko, Gorenjsko, Goriško in Obalno-kraško regijo. Prebivalstvo regije je zgoščeno okoli glavnega mesta Ljubljane in drugih urbanih centrov, tudi na Obali. Število prebivalcev se v zahodni Sloveniji povečuje hitreje kot v vzhodni Sloveniji, deloma zaradi naravnega prirasta, večinoma pa zaradi priseljevanja. Zahodna Slovenija zajema gospodarsko najbolj razvita območja v državi, storitve prispevajo okoli 70 odstotkov bruto dodane vrednosti. Infrastrukturno omrežje ima tu dve veliki prometni središči, Luko Koper in Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana. Tudi registrirana brezposelnost je v zahodni Sloveniji nižja kot v vzhodni Sloveniji in znaša 8,3 odstotka v letu 2010. V tem delu se nahaja večina državnih institucij, poleg tega pa tu poteka tudi veliko pomembnih poslovnih in inovacijskih dejavnosti ter intenzivna raziskovalna dejavnost (SURS 2010b, 62).

Geografske značilnosti regij in z njimi povezane naravne danosti torej vplivajo na brezposelnost v posamezni regiji. Boljše naravne danosti kot ima regija in bolj kot so te izkoriščene, manjša je stopnja registrirane brezposelnosti.

4.2 Demografske značilnosti po statističnih regijah

V okviru tega podpoglavja je najprej predstavljena analiza števila in gostote prebivalcev po regijah, sledijo podatki o gostoti poseljenosti regij. Oba demografska dejavnika so nato povezana s stanjem na trgu dela v posamezni regiji.

4.2.1 Število prebivalcev

Rast števila prebivalstva je predvsem posledica pozitivnega selitvenega gibanja (pozitivni selitveni prirast tujcev), saj je bil naravni prirast v Sloveniji od leta 1997 do 2005 negativen, v letih 2006 in 2007 pa sicer pozitiven, vendar še vedno majhen ter ni bistveno vplival na rast števila prebivalcev. Število rojstev je odvisno od demografskih pogojev, število umrlih pa od preteklega demografskega dogajanja. Morebitna rast števila prebivalcev Slovenije bo v bodoče praktično odvisna od priseljevanja (Pečar 2008, 11–12).

Iz podatkov v preglednici 6 je razvidno, da je med statističnimi regijami po številu prebivalcev največja Osrednjeslovenska regija, kjer živi 25,68 odstotka prebivalcev Slovenije. Skupaj skoraj 30 odstotkov prebivalstva živi v Podravski in Savinjski regiji. Najmanjša regija po številu prebivalcev je Zasavska regija. Med manjše regije po številu prebivalcev (manj kot 100.000) sodijo še Koroška, Spodnjeposavska in Notranjsko-kraška regija.

Preglednica 6: Demografske značilnosti statističnih regij, na dan 31. 12. 2008

Statistična regija	Površina v km ²	Delež površine, v %	Število prebivalcev	Delež prebivalcev, v %
Pomurska	1.337	6,60	119.537	5,88
Podravska	2.170	10,70	322.900	15,89
Koroška	1.041	5,10	72.481	3,57
Savinjska	2.384	11,80	258.845	12,74
Zasavska	264	1,30	44.750	2,20
Spodnjeposavska	885	4,40	69.900	3,44
Jugovzhodna Slovenija	2.675	13,20	141.166	6,95
Osrednjeslovenska	2.555	12,60	521.965	25,68
Gorenjska	2.137	10,50	201.779	9,93
Notranjsko-kraška	1.456	7,20	51.728	2,55
Goriška	2.325	11,50	118.533	5,83
Obalno-kraška	1.044	5,10	108.788	5,35
Slovenija	20.273	100,00	2.032.372	100,00

Vir: SURS 2010b, 36–58.

V večini regij je število prebivalcev med zadnjima dvema popisoma (tj. v obdobju od leta 1991 do 2002) naraščalo. Ta trend se večinoma nadaljuje tudi po zadnjem popisu. Od leta 2000 do leta 2007 je število prebivalcev najbolj poraslo v Obalno-kraški regiji, in sicer za 4,9 odstotka; po vrsti so ji sledile Osrednjeslovenska regija (3,8 odstotka), jugovzhodna Slovenija (3,4 odstotka), Podravska (3,3 odstotka) in Notranjsko-kraška regija (3,2 odstotka). Število prebivalcev je upadlo edino v Zasavski regiji (-0,4 odstotka), kar je razvidno iz preglednice 7.

Preglednica 7: Stopnja rasti prebivalstva po regijah, v treh obdobjih (v %)

Statistične regije	Obdobje		
	1991–2002	1991–2007	2000–2007
Osrednjeslovenska	5,3	9,3	3,8
Obalno-kraška	4,3	9,4	4,9
Gorenjska	4,0	6,5	2,4
Goriška	0,5	1,7	1,2
Savinjska	1,9	4,5	2,6
Jugovzhodna Slovenija	3,6	7,2	3,4
Pomurska	-0,7	0,2	0,9
Notranjsko-kraška	2,1	5,3	3,2
Podravska	1,4	4,7	3,3
Koroška	1,3	1,7	0,4
Spodnjeposavska	0,1	2,6	2,4
Zasavska	-2,2	-2,6	-0,4
Slovenija	2,6	5,5	2,8

Vir: Pečar 2008, 13.

Kohezijski regiji sta si po številu prebivalstva bolj enotni. Skoraj 54 odstotkov prebivalstva živi v vzhodni Sloveniji in slabih 46 odstotkov v zahodni Sloveniji. Po zadnjem popisu (od leta 2002 do 2007) je porast prebivalstva v vzhodni Sloveniji znašal 2,4 odstotka, v zahodni Sloveniji pa 3,3 odstotka (Pečar 2008, 12).

Na podlagi podatkov je mogoče poenostavljeno sklepati, da je število prebivalcev negativno povezano z brezposelnostjo. Večja kot je populacija ljudi, manjša je brezposelnost. V Osrednjeslovenski regiji, kjer živi 25,68 odstotka vseh prebivalcev v Sloveniji, je bila v istem letu 2008 brezposelnost podpovprečna (5 odstotkov, povprečje 6,9). Najmanjši delež vseh prebivalcev v Sloveniji živi v Zasavski regiji, kjer je bila leta 2008 zabeležena nadpovprečna brezposelnost.

4.2.2 Gostota poselitve

Povprečna gostota poselitve je konec leta 2008 v Sloveniji znašala 100,3 prebivalca na kvadratni kilometer. Najbolj poseljena je Osrednjeslovenska regija (204,3 prebivalca na kvadratni kilometer). Sledijo pa ji Zasavska (169,5 prebivalca na kvadratni kilometer), Podravska (148,8), Savinjska (108,6) in Obalno-kraška (104,2 prebivalca na kvadratni kilometer). Najmanj poseljena je Notranjsko-kraška regija, kjer v povprečju živi le 35,5 prebivalca na kvadratni kilometer. Podatki za ostale statistične regije so razvidni iz preglednice 8.

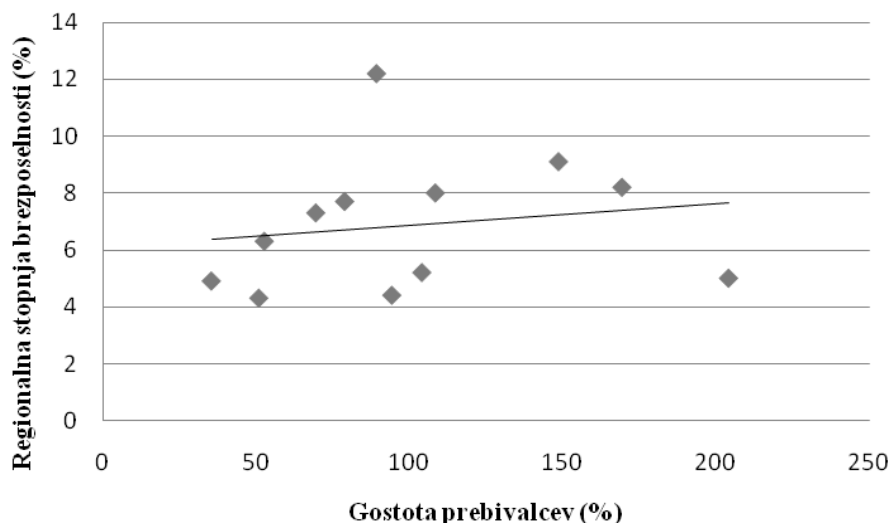
Preglednica 8: Gostota prebivalcev po statističnih regijah, na dan 31. 12. 2008

Statistična regija	Gostota prebivalcev
Pomurska	89,4
Podravska	148,8
Koroška	69,6
Savinjska	108,6
Zasavska	169,5
Spodnjeposavska	79,0
Jugovzhodna Slovenija	52,8
Osrednjeslovenska	204,3
Gorenjska	94,4
Notranjsko-kraška	35,5
Goriška	51,0
Obalno-kraška	104,2
Slovenija	100,3

Vir: SURS 2010b, 36–58.

Na sliki 5 je prikazana zelo šibka negativna povezanost med gostoto prebivalcev in stopnjo registrirane brezposelnosti v slovenskih statističnih regijah. Precejšnja razpršenost točk kaže,

da spremenljivki vsaj na prvi pogled ne vplivata pomembno ena na drugo.¹ Osrednjeslovenska statistična regija, ki beleži najvišjo gostoto poseljenosti, spada med regije s podpovprečno stopnjo brezposelnosti v letu 2008. Po drugi strani je imela, na primer, Goriška statistična regija v letu 2008 najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti, čeprav ima eno nižjih gostot prebivalstva med regijami.

Slika 5: Povezava med gostoto prebivalcev in regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2008

Vir: SURS 2010b, 36–58; UMAR 2011, 199.

Zahodna Slovenija je gosteje poseljena kot vzhodna Slovenija. V zahodni Sloveniji se namreč nahaja najbolj poseljena slovenska regija, tj. Osrednjeslovenska statistična regija.

Preglednica 9: Gostota poselitve po kohezijskih regijah, na dan 31. 12. 2008

Kohezijska regija	Površina v km ²	Število prebivalcev	Gostota prebivalcev
Vzhodna Slovenija	12.212	1.081.307	88,5
Zahodna Slovenija	8.061	951.065	117,9
Slovenija	20.273	2.032.372	100,3

Vir: SURS 2010b, 60–62.

4.2.3 Staranje prebivalstva

Indeks staranja prebivalstva, ki označuje razmerje med starim in mladim prebivalstvom, je za področje celotne Slovenije prvič presegel vrednost 100 v letu 2003. To pomeni, da je bilo leta 2003 v strukturi prebivalstva že več starih kot mladih. Leta 2003 je indeks presegel vrednost 100 že v sedmih statističnih regijah, po tem letu pa je to število naraščalo (Pečar 2008, 16).

¹ Za to, da bi bilo o povezanosti med spremenljivkama mogoče sklepati z večjo gotovostjo, bi bilo treba uporabiti zahtevnejše statistične metode.

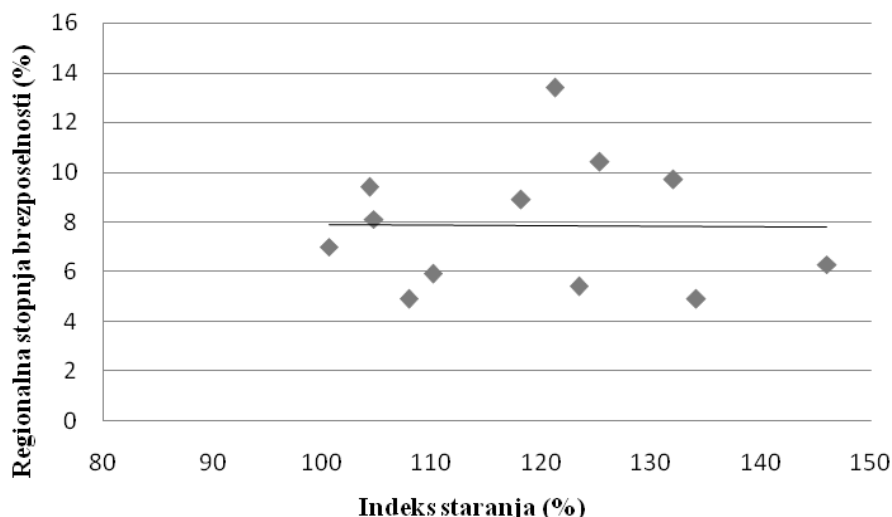
Tako v letu 2007 nobena regija ni imela indeksa staranja nižjega od 100. Najnižjo vrednost indeksa je imela jugovzhodna Slovenija (100,6), najvišjega pa ima že vrsto let Obalno-kraška regija (146). Nadpovprečno vrednost indeksa staranja beležijo še Goriška, Zasavska, Podravska, Notranjsko-kraška, Pomurska in Spodnjeposavska regija (preglednica 10).

Preglednica 10: Indeks staranja prebivalstva po regijah, v izbranih letih

Statistične regije	Popis			Register
	1981	1991	2002	30. 6. 2007
Osrednjeslovenska	45,6	49,4	92,4	110,1
Obalno-kraška	48,8	60,2	121,1	146,0
Gorenjska	43,2	46,6	87,8	107,9
Goriška	62,3	67,7	111,8	134,1
Savinjska	46,1	47,8	86,9	104,3
Jugovzhodna Slovenija	49,4	45,9	83,0	100,6
Pomurska	60,2	66,1	106,6	121,2
Notranjsko-kraška	67,3	65,5	107,4	123,4
Podravska	48,7	56,5	105,2	125,3
Koroška	37,2	41,9	82,3	104,7
Spodnjeposavska	65,1	61,5	102,4	118,1
Zasavska	51,1	58,2	78,5	132,0
Slovenija	49,3	53,1	96,3	115,1

Vir: Pečar 2008, 16.

Med indeksom staranja prebivalstva in stopnjo registrirane brezposelnosti v statističnih regijah v letu 2007 ni zaznati povezanosti. Na sliki 6 je prikazano, da med indeksom staranja prebivalstva in stopnjo registrirane brezposelnosti res ni povezanosti (višji kot je indeks staranja, nižja je brezposelnost, kar velja tudi za najnižji prikazani indeks).

Slika 6: Povezava med indeksom staranja prebivalstva in regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2007

Vir: Pečar 2008, 16; UMAR 2011, 199.

4.3 Izobrazba prebivalstva

Pomemben dejavnik gospodarskega razvoja je človeški kapital, ki ga med drugim ustvarja tudi izobraževanje in je eden izmed pomembnih dejavnikov povečanja produktivnosti gospodarskega razvoja. Za izboljšanje človeškega kapitala so pomembne možnosti pridobivanja novih znanj in višje ravni izobrazbe ter vseživljenjsko učenje. Vključenost mladih v Sloveniji v srednješolsko izobraževanje je visoko, vključenost starejših pa bistveno nižje. Srednješolsko izobraževanje populacije, stare od 15 do 19 let, je visoko in močno presega povprečje EU. Visoka je tudi vključenost mladih, starih od 20 do 24 let, v terciarno izobraževanje (visokošolsko ali višje strokovno izobraževanje). Stopnja tovrstne vključenosti je bila v letu 2008 najvišja med državami EU. Vendar pa je treba pri tem omeniti, da je visoka vključenost deloma posledica socialno–ekonomskih ugodnosti, ki jih prinaša študentski status (UMAR 2011, 30–32).

Vključevanje v programe izobraževanja in usposabljanja pripomore k zmanjšanju strukturne brezposelnosti, katere glavni razlog je ravno pomanjkljiva, nezadostna ali neustrezna izobrazba ter s tem povezana kvalificiranost iskalcev zaposlitve. ZRSZ izvaja programe za zaposlovanje v zmanjševanju brezposelnosti, uspešno izvajajo prezaposlovanje delavcev iz panog v prestrukturiranju, kot so: tekstilna, oblačilna in obutvena industrija, v obdobju enega leta s posebnim programom, ki ga izvajajo, zagotovijo ponovno zaposlitev več kot polovici delavcev, večina so to starejše ženske z nizko stopnjo izobrazbe (MDDSZ 2004, 5).

Preglednica 11: Struktura prebivalstva, starega 15 in več let, po stopnjah dosežene izobrazbe, v letu 2009 (v %)

Statistična regija	OŠ ali manj	SŠ	Terciarna izobrazba
Pomurska	38,0	57,0	9,0
Podravska	24,6	58,7	16,7
Koroška	31,0	63,8	13,8
Savinjska	27,9	56,8	14,9
Zasavska	33,3	58,3	16,7
Spodnjeposavska	28,3	56,7	15,0
Jugovzhodna Slovenija	28,3	55,0	15,8
Osrednjeslovenska	19,4	55,8	24,8
Gorenjska	24,4	56,4	18,6
Notranjsko-kraška	34,1	63,4	14,6
Goriška	27,2	53,4	19,4
Obalno-kraška	24,0	58,3	18,8
Slovenija	24,7	57,0	18,3

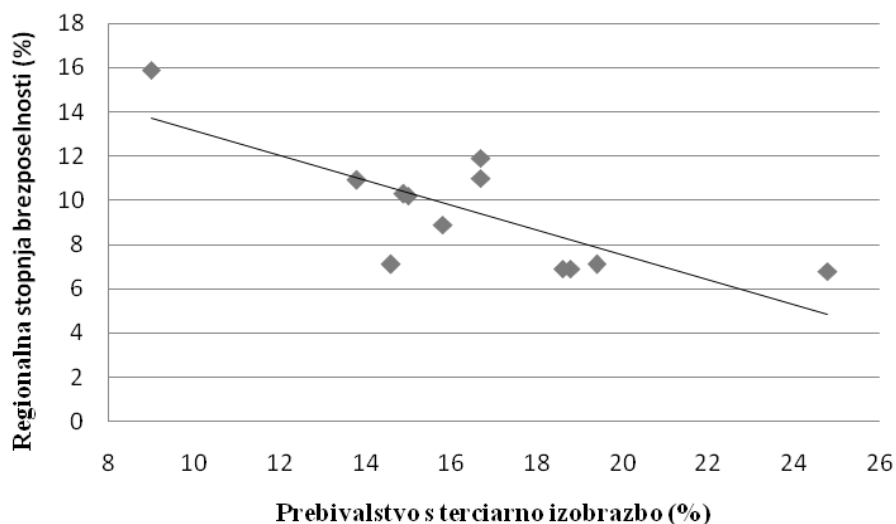
Opomba: OŠ - osnovna šola, SŠ - srednja šola (nižja srednja in strokovna ali splošna srednja), terciarna izobrazba - višješolska ali visokošolska izobrazba.

Vir: SURS 2010a, 510.

Iz preglednice 11 je razvidno, da najvišji delež prebivalstva, ki ima največ osnovnošolsko izobrazbo, beleži Pomurska regija (38 odstotkov). Najnižji delež prebivalstva z največ osnovnošolsko izobrazbo pa je mogoče najti v Osrednjeslovenski regiji (19,4 odstotka).

Najvišji delež visoko izobražene populacije (tj. prebivalcev z dokončano terciarno izobrazbo) ima, pričakovano, Osrednjeslovenska regija (24,8 odstotka), ki pa v letu 2009 (na katerega se nanaša podatek o strukturi izobrazbe) beleži najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti (6,8 odstotka). Najnižji delež prebivalcev z dokončano terciarno izobrazbo beleži Pomurska regija (9 odstotka), ki v istem letu beleži tudi najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti (15,9 odstotka). Med regijami z relativno visoko izobrazbeno strukturo prebivalstva spadajo še Obalno-kraška regija, Gorenjska, Podravska in Zasavska regija.

Iz podatkov za leto 2009, prikazanih na sliki 7, je razvidno, da statistične regije z višjim deležem prebivalstva z dokončano terciarno (tj. višješolsko ali visokošolsko) izobrazbo dosegajo nižje stopnje brezposelnosti. To kaže na negativno povezanost med stopnjo izobrazbe in stopnjo registrirane brezposelnosti.

Slika 7: Povezava med deležem prebivalstva s terciarno izobrazbo in z regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2009

Vir: SURS 2010a, 510; UMAR 2011, 199.

4.4 Struktura panog dejavnosti

Določena panoga gospodarske dejavnosti predstavlja za določeno statistično regijo prednost, če je za regijo pomembna in v njej ustvarja velik delež bruto dodane vrednosti. V prilogi 2 je dodana preglednica, iz katere je razvidno, kakšna je struktura bruto dodane vrednosti po slovenskih statističnih regijah glede na panoge dejavnosti. Pri tem je uporabljena standardna klasifikacija dejavnosti (SKD) iz leta 2002.

Iz podatkov je razvidno, da najvišji del bruto dodane vrednosti v panogi kmetijstvo, lov, gozdarstvo in ribištvo ustvari Pomurska regija (7,4 odstotka), pričakovano najnižji delež (1 odstotek) v tej panogi pa ustvari Osrednjeslovenska regija.

Panoga rudarstvo in predelovalne dejavnosti je med regijami najbolj pomembna (tj. dosega najvišji delež v bruto dodani vrednosti med regijami) v jugovzhodni Sloveniji, kjer se v tej panogi ustvari kar 38,6 odstotka bruto dodane vrednosti; sledita ji Koroška (38 odstotkov) in Zasavska regija (31,3 odstotka), najnižji delež bruto dodane vrednosti v tej panogi pa ustvari Obalno-kraška regija (12,4 odstotka).

Edina regija, ki pretežni delež bruto dodane vrednosti ustvari v panogi oskrba z elektriko, vodo in plinom, je Spodnjeposavska regija (20,9 odstotka), kjer se nahaja edina jedrska elektrarna v Sloveniji. To je najbolj pomembna panoga Spodnjeposavske statistične regije. V gradbeništvu več kot 10 odstotkov bruto dodane vrednosti ustvarijo naslednje regije: Notranjsko-kraška, Goriška, Savinjska in Pomurska regija.

Osrednjeslovenska regija ima v panogi trgovina in popravila motornih koles najvišji delež bruto dodane vrednosti (16,2 odstotka) med vsemi regijami, najnižji delež bruto dodane

vrednosti pa v tej panogi ustvari jugovzhodna Slovenija (7,7 odstotka). Glede na ustvarjeno bruto dodano vrednost so v Osrednjeslovenski statistični regiji najpomembnejše naslednje panoge: finančno posredništvo ter nepremičnine, najem in poslovne storitve ter javna uprava in obvezno socialno zavarovanje.

Delež bruto dodane vrednosti, ki izvira iz panoge turizem, je od preučevanih regij najvišji v Obalno-kraški regiji (19,7 odstotka). V tej regiji, poleg turistične panoge, velik delež bruto dodane vrednosti ustvari tudi panoga promet, skladiščenje in zveze.

V panogi izobraževanje presenetljivo najvišji delež dodane vrednosti ustvari Pomurska regija, z zaostankom 0,1 odstotne točke pa ji sledi Podravska regija. V panogi zdravstvo in socialno varstvo Pomurska regija ustvari 6 odstotkov regionalne bruto dodane vrednosti, kar je več kot v tej panogi ustvarijo druge regije.

Za pridelovalno dejavnostjo po prispevku k bruto dodani vrednosti v Goriški regiji sledi panoga druge javne skupine in osebne storitve. Goriška regija v tej panogi ustvari 8,9 odstotka bruto dodane vrednosti, kar je največ med statističnimi regijami v Sloveniji.

V Sloveniji leta 2008 med panogami dejavnosti največji delež bruto dodane vrednosti dosega panoga rudarstvo in predelovalne dejavnosti. Najvišji odstotek te dejavnosti v regionalni bruto dodani vrednosti dosega jugovzhodna Slovenija (38,6 odstotka), ki pa v povezavi s stopnjo registrirane brezposelnosti (6,3 odstotka) v letu 2008 beleži podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti.

4.5 Plače

Iz podatkov v preglednici 12 je razvidna povprečna mesečna bruto plača (tj. mesečno izplačilo zaposleni osebi za delo v določenem mesecu, skupaj z nadomestilom za letni dopust, plačanim dopustom do 7 dni, nadomestilom za državne praznike, bolniške odsotnosti do 30 dni ipd.) v Sloveniji, za leto 2010 in po regijah. V isti preglednici je za vsako regijo prikazana še neto plača, ki je bruto plača, zmanjšana za prispevke za socialno varnost in akontacijo davka od osebnih prejemkov (SURS 2010a, 511).

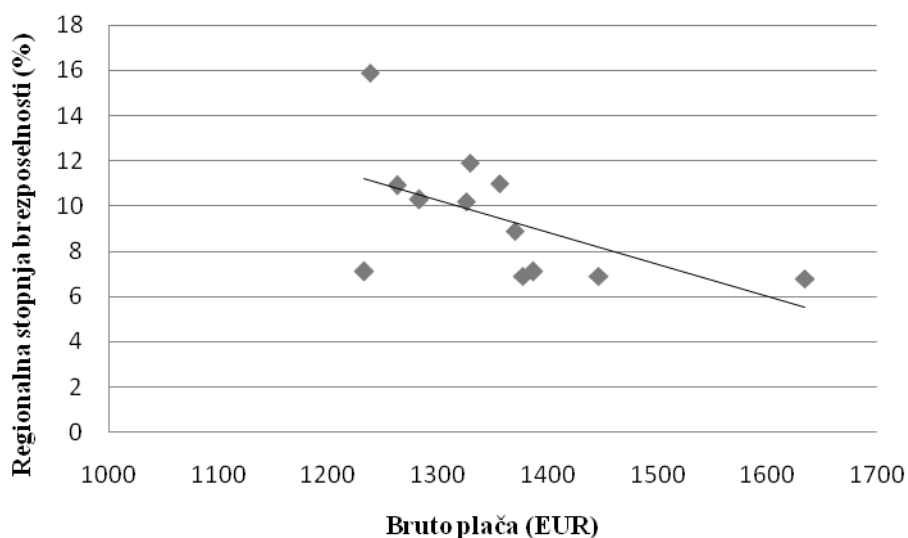
Preglednica 12: Povprečna mesečna bruto in neto plača na zaposleno osebo pri pravnih osebah, 2009

Statistične regije	Povprečna mesečna plača (v EUR)	
	Bruto	Neto
Pomurska	1.238,28	826,02
Podravska	1.329,15	871,22
Koroška	1.262,48	834,68
Savinjska	1.282,98	844,84
Zasavska	1.356,25	884,88
Spodnjeposavska	1.325,52	870,75
Jugovzhodna Slovenija	1.370,21	902,26
Osrednjeslovenska	1.634,54	1.031,42
Gorenjska	1.377,73	899,98
Notranjsko-kraška	1.233,11	823,16
Goriška	1.386,99	907,13
Obalno-kraška	1.446,59	935,38
Slovenija	1.438,96	930,00

Vir: SURS 2010a, 511.

Nadpovprečno mesečno neto plačo, oziroma neto plačo višjo od 930 evrov, so v letu 2009 prejeli zaposleni v Osrednjeslovenski regiji, sledi Obalno-kraška regija. Podatki za leto 2009 za statistične regije kažejo na šibko negativno povezanost med povprečno bruto plačo in stopnjo registrirane brezposelnosti. Slednje sicer odstopa od prevladujočega ekonomskega pogleda, da sta plača in brezposelnost pozitivno povezani spremenljivki. Višje kot so plače, višja naj bi bila tudi brezposelnost, saj so plače za podjetja strošek in tako pomemben dejavnik pri odpiranju novih delovnih mest ter s tem zaposlovanja.

Na sliki 8 je prikazano, da višja kot je plača, nižja je brezposelnost oziroma nižja kot je plača, večja je brezposelnost. Iz tega je mogoče sklepati na negativno povezanost med plačami in stopnjo registrirane brezposelnosti.

Slika 8: Povezava med povprečno bruto plačo in regionalno stopnjo registrirane brezposelnosti, 2009

Vir: SURS 2010a, 511; UMAR 2011, 199.

4.6 Bližina državne meje

Slovenija se po stopnji obmejnosti (nad 75 odstotkov, merjeno v deležu obmejnih območij glede na celotno površino države) uvršča v sam evropski vrh. Zaradi tega in ker so državne meje Slovenije večinoma mlade po nastanku, je prebivalstvo tudi v veliki meri navezno na sosednje regije onstran državne meje, kar se kaže predvsem v nakupih, prstočasnih dejavnostih oziroma v neposrednem sodelovanju prebivalstva ob meji (Vlada RS 2008, 17).

Razlike v stopnji razvitosti držav in statističnih regij v radiu 500 kilometrov okoli geometričnega središča Slovenije, merjene s kazalnikom BDP na prebivalca, so zelo očitne. Severno in zahodno od Slovenije so regije, ki spadajo med najrazvitejše v EU, kot so nekatere severnoitalijanske regije, bavarske regije ter Solnograška regija in Dunaj. Nekoliko manj, vendar še vedno nadpovprečno razvitost dosegajo regije sosednje dežele Furlanija - Julijska krajina, Koroška in Štajerska. Na drugi strani pa Slovenija proti vzhodu in jugu meji na bistveno manj razvite, madžarske in hrvaške regije oziroma države zahodnega Balkana. Podobno je tudi stanje glede zaposlenosti prebivalstva in konkurenčnosti regij znotraj omenjenega prostora, pri čemer je položaj Slovenije po omenjenih kazalnikih celo nekoliko ugodnejši. Prednost geografskega položaja Slovenije je bližina hitro se razvijajočih evropskih regij, ki imajo vlogo generatorjev razvoja (Vlada RS 2008, 17).

Preglednica 13: Dolžina državne meje, v kilometrih

Država	Skupaj	Po kopnem	Po rekah	Po morju
Skupaj	1.370	920	402	48
Avstrija*	318	250	68	-
Hrvaška**	670	380	290	...
Italija*	280	201	31	48
Madžarska*	102	89	13	-

Opomba:

* Dolžina državne meje po podatkih Mednarodne komisije za meje.

** Meja na zemljišču še ni označena, dolžina izračunana na osnovi digitalnih podatkov mej katastrskih občin. Dolžina meje po morju še ni določena.

Vir: SURS 2010a, 38.

Regiji ob italijanski (Goriška regija in delno Obalno-kraška regija na meji s Hrvaško) in avstrijski (Koroška regija, delno Podravska regija, Savinjska regija, Gorenjska regija) meji imata manjšo registrirano brezposelnost od regij ob madžarski (Pomurska regija) oziroma hrvaški meji (delno Podravska in Spodjeposavska regija, jugovzhodna Slovenija in Notranjsko-kraška regija). Sklepati je mogoče, da meja vpliva na registrirano brezposelnost tako, da imajo regije, ki mejijo na države na severu in zahodu Slovenije, manjšo brezposelnost kot regije, ki so vzhodno in južno od središča Slovenije.

5 SKLEP

Brezposelnost je socialno–ekonomski problem, ki se pojavlja v vsaki statistični regiji. Poleg strukturne brezposelnosti je pomembna tudi precej visoka ciklična brezposelnost, ki je posledica gospodarske krize. Slednja je povzročila naglo zvišanje registrirane brezposelnosti, hkrati pa se je dodatno povečala razlika v brezposelnosti med statističnimi regijami.

Stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2010 se je povečala v vseh regijah, najbolj v Pomurski regiji. Nadpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti so beležile še Podravska, Koroška, Spodnjeposavska, Zasavska in Savinjska regija ter jugovzhodna Slovenija. Najnižja stopnja registrirane brezposelnosti pa je bila v Obalno-kraški regiji, nato Gorenjski, sledijo pa Osrednjeslovenska, Notranjsko-kraška in Goriška regija. Nadpovprečno stopnjo so torej imele statistične regije v kohezijski regiji vzhodna Slovenija.

V Sloveniji je med brezposelnimi osebami največ takšnih, ki dosegajo najnižjo izobrazbeno raven (tj. nedokončana izobrazba). Delež le-teh med vsemi brezposelnimi je najvišji v jugovzhodni Sloveniji (40 odstotkov), najnižji pa v Podravski in Koroški statistični regiji (27 odstotkov). Najvišji delež brezposelnih oseb s terciarno izobrazbo med vsemi brezposelnimi dosega Osrednjeslovenska in Goriška regija (11 odstotkov), najnižji delež brezposelnih oseb s terciarno izobrazbo pa je v naslednjih regijah: Pomurska, Zasavska in jugovzhodna Slovenija (6 odstotkov).

Med registrirano brezposelnimi osebami v posameznih statističnih regijah prevladuje starostna skupina od 50 do 60 let. Delež te starostne skupine med vsemi brezposelnimi se giblje od 29 odstotkov v Zasavski regiji do kar 41 odstotkov v Gorenjski regiji. Delež mladih od 18 do 25 let med vsemi brezposelnimi se giblje od 7 odstotkov v Osrednjeslovenski in Gorenjski regiji, do 11 odstotkov v Pomurski, Podravski, Savinjski in Zasavski regiji.

Med registrirano brezposelnimi osebami v Sloveniji prevladujejo moški. Izpostavljenost moških brezposelnosti se je s krizo še povečala. Delež žensk med registrirano brezposelnimi je višji od 50 odstotkov samo v Pomurski in Koroški regiji, v ostalih desetih regijah pa med registrirano brezposelnimi osebami prevladujejo moški.

V letu 2007 po dolgotrajni brezposelnosti (tj. po brezposelnosti, ki traja vsaj eno) izstopa jugovzhodna Slovenija, in sicer s 56,4 odstotka dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi osebami. Nad slovenskim povprečjem, ki je leta 2007 znašalo 51,2 odstotka, so bile še Osrednjeslovenska, Savinjska, Pomurska in Spodnjeposavska regija.

Statistične regije z relativno visokim deležem prebivalstva z dokončano terciarno (tj. višješolsko ali visokošolsko) izobrazbo dosegajo relativno nizke stopnje brezposelnosti. Najvišji delež visoko izobražene populacije ima pričakovano Osrednjeslovenska regija (24,8 odstotka), ki v letu 2009 (na katerega se nanaša podatek o strukturi izobrazbe) beleži najnižjo

stopnjo registrirane brezposelnosti (6,8 odstotka). Najnižji delež prebivalstva z dokončano terciarno izobrazbo ima Pomurska regija (9 odstotka), ki pa v istem letu beleži tudi najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti (15,9 odstotka).

V Sloveniji je leta 2008 med panogami dejavnosti največji delež bruto dodane vrednosti ustvarila panoga rudarstvo in predelovalne dejavnosti. Najvišji odstotek te dejavnosti v regionalni bruto dodani vrednosti dosega jugovzhodna Slovenija (38,6 odstotka), ki je v letu 2008 beležila podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti (6,3 odstotka, kar je za 0,6 odstotne točke nižje od državnega povprečja).

Nadpovprečno mesečno neto plačo oziroma neto plačo, višjo od 930 evrov, so v letu 2009 imeli zaposleni v Osrednjeslovenski in Obalno-kraški regiji. Ti regiji sta v istem letu imeli tudi najnižjo registrirano brezposelnost v Sloveniji.

Na brezposelnost vpliva tudi bližina državne meje. Regije ob meji z Italijo (Goriška regija in delno Obalno-kraška regija na meji z Hrvaško) in Avstrijo (Koroška regija, delno Podravska regija, Savinjska regija, Gorenjska regija) v splošnem dosegajo nižjo brezposelnost in veljajo za bolj razvite regije. Regije, ki mejijo z Madžarsko (Pomurska regija) oziroma s Hrvaško (delno Podravska in Spodjeposavska regija, jugovzhodna Slovenija in Notranjsko-kraška regija), imajo praviloma relativno visoko stopnjo registrirane brezposelnosti.

Na osnovi rezultatov analize je mogoče pritrditi, da je gostota poseljenosti regij negativno povezana s stopnjo registrirane brezposelnosti. Negativna povezava obstaja tudi med stopnjo izobrazbe in stopnjo registrirane brezposelnosti, kar pomeni, da so višje izobraženi manj podvrženi brezposelnosti kot osebe z nižjo stopnjo izobrazbe. Regije z višjimi plačami zaposlenih so imele v povprečju nižjo brezposelnost, saj je višina plače odraz gospodarske razvitosti regije. Vse omenjene povezave so skladne s hipotezo, zastavljeno v nalogi. Na osnovi regionalnih podatkov ni bilo mogoče ugotoviti, da bi indeks staranja prebivalcev kakorkoli vplival na brezposelnost v regijah.

LITERATURA

- Brod, Alenka. 2004. *Kultura podjetja: interno gradivo za višješolski program*. Celje: Poslovno-komercialna šola.
- Efere, Prince. 2004. *Fighting unemployment*. [Http://www.bayelsa.org.uk/pdf/bsup-fighting-unemployment.pdf](http://www.bayelsa.org.uk/pdf/bsup-fighting-unemployment.pdf) (15. 9. 2011).
- Hrovatin, Nevenka. 2000. *Uvod v gospodarstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Kajzer, Alenka. 2009. Odziv trga dela na recesijo v Sloveniji. *IB revija* 43 (3/4): 69–76.
- Kavkler, Alenka, Darja Boršič in Alenka Kajzer. 2008. *Trajanje brezposelnosti v Sloveniji v obdobju 2004–2008: uporaba analize preživetja*. [Http://www.stat.si/StatDnevi2009/Docs/Kavkler Borsic Kajzer - Trajanje brezposelnosti_ prispevek.pdf](http://www.stat.si/StatDnevi2009/Docs/Kavkler%20Borsic%20Kajzer%20-%20Trajanje%20brezposelnosti%20prispevek.pdf) (6. 5. 2011).
- Ograjenšek, Irena in Mojca Bavdaž Kveder. 2002. *Primeri rešenih nalog iz ekonomske in poslovne statistike*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pečar, Janja. 2008. *Regije 2008 - izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
- Pečar, Janja. 2011. *Poslovanje gospodarski družb v letih 2008 in 2009 - regionalni pregled*. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
- Sedej, Marjan. 1997. *Metode in tehnike kadrovanja: skripta*. Kranj: Moderna organizacija.
- Svetlik, Ivan. 1985. *Brezposelnost in zaposlovanje*. Ljubljana: Delavska enotnost.

VIRI

- Grošelj, Samo. 2010. *Aktivno prebivalstvo, Slovenija 2009 – končni podatki*. [Http://www.stat.si/doc/statinf/07-SI-009-1001.pdf](http://www.stat.si/doc/statinf/07-SI-009-1001.pdf) (17. 5. 2011).
- Hren, Karmen. 2008. *Bruto domači proizvod, 4. četrtnje 2007*. [Http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1505](http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1505) (13. 4. 2011).
- Divjak, Matej in Irena Svetin. 2008. *Aktivno prebivalstvo, Slovenija, december 2007*. [Http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1455](http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1455) (13. 4. 2011).
- MDDSZ - Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve. 2004. *Nacionalni akcijski program zaposlovanja 2004*. [Http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/nap04_05.pdf](http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/nap04_05.pdf) (24. 5. 2011).
- SURS. 2010a. *Statistični letopis Republike Slovenije*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- SURS. 2010b. *Slovenske regije v številkah*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- SURS. 2011. *Klasifikacija statističnih teritorialnih enot v Evropski uniji - NUTS*. [Http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_nuts.asp](http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_nuts.asp) (13. 6. 2011).
- UMAR. 2011. *Poročilo o razvoju*. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
- Vlada RS. 2008. *Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013*. [Http://www.ra-kozjansko.si/f/docs/Katalog-informacij-javnega-znacaja/DRP2007-2013-sprejet.pdf](http://www.ra-kozjansko.si/f/docs/Katalog-informacij-javnega-znacaja/DRP2007-2013-sprejet.pdf) (13. 6. 2011).

- ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2011a. *Trg dela v Sloveniji*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela/regijski_trgi_dela](http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela/regijski_trgi_dela) (15. 6. 2011).
- ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2011b. *Trg dela v številkah*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah) (5. 7. 2011).
- ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2011c. *Registrirana brezposelnost po starostnih razredih in statističnih regijah, 2011*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Statisti%C4%8Dne%20regije](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Statisti%C4%8Dne%20regije) (8. 7. 2011).
- ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2011d. *Registrirana brezposelnost po spolu in statističnih regijah, 2011*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost) (10. 7. 2011).
- ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2011e. *Registrirana brezposelnost po strokovni izobrazbi in statističnih regijah, 2011*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Statisti%C4%8Dne%20regije](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Statisti%C4%8Dne%20regije) (15. 9. 2011).
- ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2011f. *Registrirana brezposelnost po trajanju brezposelnosti in statističnih regijah, 2011*. [Http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Statisti%C4%8Dne%20regije](http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Statisti%C4%8Dne%20regije) (16. 9. 2011).

PRILOGE

Priloga 1 Število let šolanja in izobrazbena sestava prebivalstva 15 let in več, po stopnjah dosežene izobrazbe

Priloga 2 Struktura bruto dodane vrednosti po regijah v letu 2008 (v %), po tekočih cenah

Število let šolanja in izobrazbena sestava prebivalstva 15 let in več, po stopnjah dosežene izobrazbe

Statistične regije	Število let šolanja	Brez izobrazbe, nepopolna ali osnovnošolska izobrazba		Nižja ali srednja poklicna izobrazba		Srednja strokovna izobrazba		Srednja splošna izobrazba		Višja strokovna, višješolska, izobrazba		Visoka strokovna, univerzitetna, spec., magisterij, doktorat	
		2002	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005
Osrednjeslovenska	11,27	22,4	21,1	19,1	19,9	26,9	25,4	9,3	9,7	6,3	6,1	16,0	17,8
Obalno-kraška	10,7	25,1	26,5	26,9	22,5	26,2	26,2	5,0	6,4	6,2	6,7	10,6	11,7
Gorenjska	10,7	27,5	25,4	24,7	26,2	27,0	26,7	5,6	6,3	5,0	5,5	10,3	9,9
Goriška	10,42	29,3	29,5	24,5	23,4	24,6	24,1	5,7	5,9	4,7	5,1	11,2	12,0
Savinjska	10,39	32,0	31,9	29,3	31,2	23,3	22,1	3,0	2,7	4,9	5,0	7,6	7,2
Jugovzhodna Slovenija	10,14	34,3	31,9	28,9	28,5	20,6	21,3	3,5	4,2	3,6	4,6	9,1	9,4
Pomurska	10,02	39,8	36,9	27,7	25,9	19,9	23,4	3,7	2,7*	4,2	3,8*	4,7	7,3
Notranjsko-kraška	10,29	35,0	29,0	25,1	23,5	28,3	21,0	5,2*	6,1*	7,8*	6,9*	11,6	13,4
Podravska	10,6	28,7	28,4	25,7	25,6	26,2	25,8	5,4	5,6	5,5	5,9	8,5	8,6
Koroška	10,33	31,2	28,7	31,4	30,5	22,0	23,7	3,2	4,7*	4,3	4,7*	7,9	7,8
Spodnjeposavska	10,19	37,7	32,2	30,6	22,2	23,4	30,1	8,3	4,6*	1,8*	4,5*	5,4*	6,5*
Zasavska	10,34	39,8	31	33,8	27,8	26,4	26,5	5,9*	5,1*	5,9*	3,9*	5,9*	5,6*
Slovenija	10,64	29,1	27,7	25,3	24,9	25,0	24,7	5,6	6,0	4,9	5,5	10,1	11,1

*Manj natančna ocena.

Vir: Pečar 2008, 62.

Struktura bruto dodane vrednosti glede na panoge po regijah v letu 2008, v odstotkih, po tekočih cenah

	A + B	C + D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O + P	
Skupaj	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo in ribištvo	Rudarstvo in predelovalne dejavnosti	Oskrba z elektriko, plinom in vodo	Gradbeništvo	Trgovina in popravila motornih vozil	Gostinstvo	Promet, skladiščenje in zveze	Finančno posredništvo	Nepremičnine, najem in poslovne storitve	Javna uprava, obvezno soc. zav.	Izobraževanje	Zdr. in soc. varstvo	Druge javne skupine in osebne storitve; zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	
Slovenija	100	2,5	22,5	3,0	8,3	12,6	2,3	7,6	4,5	17,7	5,7	5,1	4,7	3,3
Pomurska	100	7,4	23,8	1,5	10,5	10,1	4,0	5,3	2,5	15,8	5,1	6,1	6	1,9
Podravska	100	2,9	22,4	3,3	9,3	11,0	2,0	6,5	5,0	18,9	4,3	6	5,9	2,6
Koroška	100	4,0	38,0	4,3	6,5	9,0	1,4	4,6	2,5	12,7	3,5	5,4	6	2,1
Savinjska	100	3,2	30,2	4,6	10,5	11,2	2,7	6,2	2,7	14,3	3,2	4,7	4,7	1,9
Zasavska	100	2,0	31,3	7,4	7,1	10,1	1,4	2,8	2,5	19,6	3,0	4,9	5,4	2,3
Spodnjeposavska	100	4,7	19,0	20,9	9,7	8,7	2,9	3,7	1,7	13,4	5,4	4,4	3,9	1,6
Jugovzhodna Slovenija	100	4,3	38,6	1,5	7,4	7,7	1,9	5,4	2,1	16,3	4,9	4,7	4	1,2
Osrednjeslovenska	100	1,0	14,7	1,8	7,0	16,2	1,6	8,2	6,7	20,7	8,6	5	4,4	3,9
Gorenjska	100	2,3	30,6	1,6	6,8	12,9	3,3	8,2	2,6	16,5	3,4	4,8	4,3	2,8
Notranjsko-kraška	100	6,4	28,7	1,1	10,8	9,2	2,1	6,8	2,3	14,7	7,2	5,4	4	1,2
Goriška	100	3,1	25,6	2,9	10,2	10,5	2,3	5,3	3,1	15,2	3,6	4,7	4,7	8,9
Obalno-kraška	100	1,5	12,4	1,4	9,7	11,4	5,4	19,7	5,6	14,8	4,1	4,6	4,3	5,1

Opomba: Podatki objavljeni po SKD 2002.

Vir: SURS 2010a, 513.